

II.**Szolgálati utasítás.****1. §.**

A csendőrt egyedül az ezen utasításban megszabott szolgálatra szabad igénybe venni.

A hatóság tehát a csendőrt az annyira fontos közbiztonsági szolgálattól el nem vonhatja, s oly szolgálatokra, melyek teljesítésére más állami vagy községi közegek hivatvák, nem alkalmazhatja, — ha csak annak igénybe vétele elkerülhetlenül nem szükséges, és a késedelem miatt beállható veszély által nem indokoltatik.

2. §.

Hatóságok részéről a tisztek által vezényelt osztályokhoz megkeresések intézendők, a csendőrség pedig a megkereső hatóságokhoz értesítéseket és közleményeket küld.

Altiszti őrsökhöz a hatóságok felszólításokat intéznek, s ezek a hatóságoknak jelentéseket tesznek.

3. §.

A csendőr altiszti rendfokozattal birván, egyáltalában azon bánásmódra tart igényt, mely az altisztekre

nézve meg van szabva. — Ugyanazért »Ön« címzéssel szólítandó meg, és nyilvánosan soha meg nem dorgálható.

A csendőrség kizárólag saját előljárói fegyelmi hatósága alatt áll, minek folytán úgy hatóságoknak, mint magánosoknak, minden ügyekben, melyek a csendőr személyét illetik, rendszerint a csendőr közvetlen tiszt előljárójához kell fordulniok.

A csendőr megjutalmazására, vagy kitüntetésére vonatkozó előterjesztések a hatóságok vagy magánosok részéről, a szükséges tárgyalás eszközlése végett, a csendőr-parancsnokságnak adandók be.

A csendőr-parancsnok az ily javaslatokat, véleményezésével ellátva, a honvédelmi ministerhez terjeszti fel, s azok végleges elintézése, mennyiben a csendőrségi javadalmazásból való jutalomdíj forog kérdésben, a belügyministerrel egyetértőleg, különben pedig a honvédelmi minister által eszközöltetik.

A csendőr, valamely állami hivatalnok, hatósági tisztviselő, városi vagy községi előljáró, valamint magánosok ellen irányzott panaszát, a megszabott szolgálati uton közvetlen előljárójának jelenti be; az illetén panasz azután a szakasz-parancsnoknak terjesztendő elő, a ki a csendőr által tett panaszos bejelentést, saját véleményével, a szárny-parancsnok útján a csendőr-parancsnokhoz terjeszti fel.

4. §.

A csendőr mindenekelőtt tartozik a hozzá intézett felhívásoknak és meghagyásoknak legpontosabban megfelelni. Jogositva van azonban a felhívás vagy meghagyásokra netalán felmerülő aggályait saját előljárójának bejelenteni.

A csendőrnek, úgy hivatalos eljárásában, mint azon kívül is, komoly, előzékeny és tisztességes magaviseletet kell tanusítani, valamint minden szavában és tetteiben mindazt tapintatosan elkerülni, a mi szolgálati fellépését nehezitené és az intézmény jó hírnevének kisebbitésére szolgálhatna.

A csendőrtől fokozott tapintat, elővigyázat és körültekintés követeltetik, különösen ünnepélyek, népgyűlések és népcsoportosulások alkalmával.

A csendőr kötelessége az intézmény jó hírnevét féltékenyen megőrizni, mert csakis az ily eljárás teszi lehetővé a közérdekben annyira fontos csendőrségi szolgálatnak fokról fokra való tökéletesítését.

5. §.

A csendőrnek nyilvános megjelenése alkalmával mindenkor szabályosan öltözködve és oldalfegyverrel kell ellátva lennie. A szolgálatba kivonuló csendőrnek teljesen felfegyverkezve (feltűzött szuronynyal), a gúzslánczczal és író-tárczával kell ellátva lennie; s ez alkalommal szolgálati és nyomozó könyvét is tartozik magával vinni.

Magatartása és fellépése mindig katonás, járása csendes és oly mérsékelt legyen, hogy mindazt, a mi körülötte történik, biztosan észlelhessen.

6. §.

A csendőrnek szolgálati működésekor, vagy a mikor hivatalos vagy magán lakhelyiségekbe lép, a dohányzás, valamint minden természetellenes és negélyes taglejtés és testmozgatás tilos, — miután neki mindent, mi őt a közönség előtt ferde megítélés, gúny vagy tréfa tárgyává tehetné, határozottan kerülni kell.

7. §.

A csendőrnek, a szolgálat-teljesítés ideje alatt, étel, ital vagy mulatság kedvéért, vendéglőkbe, korcsmákba vagy kávéházakba lépni szigoruan tilos.

De ez nem zárja ki, hogy szolgálati járata alatt ezen, különféle egyének által látogatott helyiségekbe beléphessen; ily alkalommal azonban fegyverét letenni és ott huzamosabban tartózkodnia, mint azt szolgálati feladata követeli, határozottan nem szabad.

Aljas és rossz hirben álló csapszékéket, a csendőrnek szolgálaton kívül sem szabad látogatnia.

8. §.

Roszhirben álló személyekkel való bizalmas tárgyalás, valamint ily személyeknek a csendőrlaktanyákba való bocsátása vagy mások általi bevezetése, szigoruan tilos.

9. §.

Iszákosság, pénzben kártyázás, tivornyázás és adósság-csinálás oly erkölcsi hibák, melyeknek a csendőrnél semmi szín alatt sem szabad előfordulni, mert egyáltalában meg nem tűretnek.

Ha netalán valamely csendőr önmagáról mégis annyira megfélemedne, hogy valahol ittasan jelenne meg, akkor bajtársainak kötelessége őt minél gyorsabban a közönség szemei elől elvonni és jelentést tenni.

10. §.

A csendőr a saját testületéhez tartozó előjárók irányában való magatartására nézve, a fennálló katonai

szabályzatokhoz alkalmazkodik; előjáróival szemben a legszigorubb függelmeire, a legpontosabb engedelmességre és tiszteletre kötelezett; a mi pedig a cs. és kir. közös hadsereg, a haditengerészet, a monarchia másik állama honvédsége és a m. kir. honvédségbeli személyekhez való viszonyát és állását illeti, az ezek rendfokozati és rangviszonyaira vonatkozó határozatok reá is teljesen alkalmazandók.

Polgári közhivatalnokok irányában, a kikkel a csendőr szolgálatban érintkezik, há mint ilyenek felismerhetők, vagy pedig ha előtte különben ismeretesek, — a csendőr az állásukat megillető tiszteletet megadni, és magát előzékenyen viselni tartozik.

11. §.

A csendőr mindenkit állásához képest illedelmesen, — a magasabb osztályokhoz nem tartozókat pedig »Ön«-nel tartozik megszólítani. Ha tőle bárki valami felvilágosítást, utbaigazítást vagy segílyt kér, — e kérésnek készséggel feleljen meg, a mennyiben pedig ezt nem teljesitheti, erről a felkérőt röviden, illedelmesen világosítsa fel.

12. §.

Polgári és katonai örközegekkel, a közbiztonság, rend- és csend fentartása, vagy helyreállítása céljából való szolgálati érintkezéseknél, a szolgálat érdekét előmozdító jó egyetértés fentartandó; mire nézve a tisztetek jó példát adni tartoznak.

13. §.

A megvesztegethetlenség és igazságszeretet képezik a csendőr legnélkülözhetlenebb kellékét.

Ez alatt az értetik, hogy a csendőr ne csak pénzbeli vagy pénzürtékű ajándékozás által ne legyen megközelíthető, hanem hogy ő magát sem rokonsági kötelék, sem baráti viszony, sem pedig személyi rokon- vagy ellenszenv, és egyáltalában semminemű mellétekintetek és érdekek által kötelessége teljesítésétől el ne tántoríttassa; és mindennemű jelentéseiben és nyilatkozataiban csakis a valódi és legtisztább igazságra szoritkozzék.

Különösen és szigoruan meg van tiltva, szolgálat teljesítéseért valamely féltől ajándékot, jutalmat, vagy ingyen ellátást elfogadni.

Épen ugy tilos a szolgálati kötelesség teljesítését bármely igérettől függővé tenni.

14. §.

A csendőr, szolgálati ügyekben a legszigorúbb hallgatagságra és titoktartásra esküvel kötelezett.

15. §.

Csendőrségi személyeknek és parancsnokságoknak, szolgálati teendőikkel összefüggésben álló ügyekre vonatkozólag írásbeli bizonyítványokat kiállítani nem szabad.

16. §.

Ha valamely csendőr becsületében megsértetik, törvényes megtorlás igénybe vételétől elállania nem szabad.

17. §.

A saját területéhez tartozó előjáróknak és felelősöknek, valamint a közös hadsereg, hadi tengerészet,

a monarchia másik állama- és a magy. kir. honvédségbeli felelősöknek teendő személyes jelentésekre, illetőleg bemutatásokra vonatkozólag, a csendőrségi személyekre nézve az általában fennálló katonai szabályok érvényesek.

Minden alkalomkor és valahányszor a csendőr a közigazgatási hatóság székhelyét érinti, magát a főnöknek avagy helyettesének bemutatni és meghagyásait kikérni tartozik.

Épen úgy, ha a csendőr oly helységbe érkezik, a hol a közigazgatási vagy a törvénykezési hatóság főnöke szolgálati ügyben van jelen, magát nála szintén tartozik bemutatni.

18. §.

Magyarország határainak különös parancs, illetőleg engedély nélküli átlépése, a csendőrségnek — akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül, — szigorú büntetés terhe alatt tilos.

E részben kivétel csak akkor áll be, ha a kölcsönös átmenetelre nézve külön szerződés vagy egyezmény létezik.

Egyik őrszövegetből a másikba, valamint egyik csendőrparancsnoksági területéről a másikra való átlépés azonban meg van engedve. (Egyébiránt lásd a 35. §.)

19. §.

A csendőr köteles arra törekedni, hogy magának azon járásra nézve, a melyben működni hivatott, lehetőleg beható és részletes helyi és személyi ismeretet szerezzen, minthogy e nélkül szolgálati kötelességeinek megfelelni nem képes.

20. §.

A csendőrnek tudnia kell, hogy a törvény minő tettekre és mulasztásokra szab büntetést; valamint ismernie kell mindazon törvényeket és rendeleteket is, melyek szolgálatát érdeklik.

E célból ugy a törvények, mint a ministeri rendeletek és hatósági szabályrendeletek a csendőrökkel esetről esetre közlendők.

21. §.

A csendőrség szolgálati teendői vagy rendesek, melyeket teljesíteni tartozik, a nélkül: hogy valamely hatóság részéről külön felhívásra volna szüksége, vagy pedig olyanok, melyek általa csakis vett meghagyás vagy felhívás folytán teljesítendők.

22. §.

A csendőrség »rendes« szolgálati teendői a következők:

1. büntetés alá eső tetteknek, a mennyiben az lehetséges, közbelépés által való meggátlása, véghezvitt törvénysértések kiderítése és feljelentése; gonosztettek és gonosztevők nyomozása;

2. a védtörvény, rendeletek és tilalmak áthágását szándékozók figyelmeztetése, a törvényt áthágók feljelentése, előirt esetekben elfogása, az illetékes hatósághoz vagy bírósághoz a letartóztatás okának indokolt feljelentésével való átadása.

A fogoly, kit a csendőrnek semmi esetre sem szabad többé szabadon bocsátani, az illetékes hatóságnak legfeljebb 24 óra alatt átadandó;

3. a közbiztonság, rend- és csend fentartása céljából minden nem engedélyezett népesorportosulást és

összecsődülést megakadályozni, szétozslásra felhívni, szétozlatni és a vétkeket elfogni;

4. minden állampolgár személyét és vagyonát erőszakoskodás ellen lehetőleg megvédeni, és esetleg az ezt veszélyeztetők ellen a 2. pont szerint eljárni;

5. úton, útfélen, vízben vagy máshol feltalált holttestek, minden tüzeset, házfelverés, rabló-támadás, és bűntényt, vétséget vagy kihágást képző esetek felől magának tudomást szerezni, a tetteseket kinyomozni, a hatóságnak a tapasztaltak felől azonnal jelentést tenni;

6. nyilvános közutakon, téreken, s oly népgyűléseknél, melyek a közrend és közbiztonságot veszélyeztetik, tüzvész, árviz és egyáltalában minden általános veszélykor a közbiztonságot, csendet és rendet helyreállítani és fentartani, kihágások és rendetlenségeknek elejét venni, ezek előidézőit, valamint résztvevőit és az ellenszegülőket letartóztatni és irányukban a 2-ik pont értelmében eljárni;

7. az állampolgárok személye vagy tulajdona megsértésének és más szerencsétlenségek megakadályozására fennálló szabályoknak megtartása feletti örködés, és az e részben észlelt áthágások, elhanyagolások és hiányoknak illetékes helyen való feljelentése;

8. különösen fel kell ügyelni mindennemű házalásra, s a mennyiben az nem engedélyezett, meggátolandó, s arról az illetékes hatóságnak jelentés teendő;

9. utasoknak, ezek indokolt kérése folytán és a mennyiben az a szolgálat hátránya nélkül eszközölhető, kétes biztonságú utvonalokon való elkísérése;

10. katonai, vagy honvéd-szökevények és magukat gyanus körülmények között érvényesen igazolni nem tudó katonák illetőleg honvédek letartóztatása, és a legközelebbi katonai illetőleg honvéd-parancsnoksághoz való bekísérése;

11. ujoncz-szőkevények megállítása és a közigazgatási hatóság elé vezetése;

12. nyomozó levéllel üldözött egyének elfogása és kőborlók, kémek, rendőri felügyelet alá helyezett és kitusított személyek, továbbá szabadon bocsátott fegyenczek, kik fölött a közigazgatási hatóság a csendőrségi őrsőknek a felügyeletet elrendeli, éber figyelemmel való tartása;

13. erődítésekre, nyilvános közlekedési eszközökre és tárgyakra, valamint ültetvényekre, u. m.: vasutakra, távirdai huzalokra, telephonokra, országutakra, az országutak és más utak mellett lévő faültetvényekre, csatornákra, vízszabályozási töltésekre és művekre, hidakra, nyilvános kutakra, zsilipekre és emlékszobrokra, állami, megyei, községi határjelekre és címtáblákra, különösen a határszélekre éber figyelmet fordítani, az észlelt és a közbiztonságra hátrányos károkat és rongálásokat, valamint a vasutak, gőzhajók és más közlekedési eszközök körül talált hiányokat, a hatóságoknak feljelenteni, s tekintettel az ily nyilvános intézetek, építmények és ültetvényekre nézve fennálló szabályokra, a vétkeket, illetőleg merénylőket, letartóztatni és a hatóságoknak átadni;

14. mindennemű közlekedési vonalaknál és utaknál gondoskodni arról, hogy a forgalmi összeköttetés és folytonos használat meg ne akadályoztassék, és különösen arra felügyelni, hogy mindenki az utrendészet, nemkülönben a folyam-illetőleg folyó-rendészet szabályaihoz alkalmazkodjék; előre bocsátott figyelmeztetés után az ellenszegülők a legközelebbi közigazgatási hatósághoz bejelentendők, esetleg előállítandók.

23. §.

A meghagyás vagy felszólítás folytán végzendő szolgálati teendők kivételére mindenekelőtt a fenforgó esetre

vonatkozólag adott utasítások, különben pedig az általános szolgálati szabályok mérvadók.

24. §.

Ha a csendőri szolgálat polgári hivatalnok vezetése alatt teljesítettik, akkor a csendőrök az illető hivatalnokot, rendelkezéseinek kivételében támogatni és erőszakoskodások ellen védeni tartoznak.

Ha ugyanazon szolgálatnál csendőrtiszt veszi át a vezénylest, akkor részére ugyanazon szabályok mérvadók, melyek a karhatalmi segélyt illetőleg, a honvédség tisztjei számára (szolg. szab. I. rész XI. fejezet) fennállanak.

25. §.

A közigazgatási hatóságok székhelyén levő őrsparancsnok vagy ennek helyettese, a hatósági főnök által meghatározott időben ennél naponta megjelenni, tőle szolgálati felhívásokat átvenni, és a teljesített szolgálati cselekvények felől neki szóbeli jelentést tenni tartozik.

Rendkívüli események előfordultával az őrsparancsnok a hatóságnál a meghatározott időn kívül is tartozik megjelenni, a különös eseményeket pedig azonnal bejelenteni.

Minthogy a szolgabíró a csend, rend és közbiztonság fentartása fölött örködni különösen hivatott, ugyanazért az őrsparancsnok oly eseményeket is, melyek más hatóságok illetékessége alá tartoznak, neki is szintén feljelenteni tartozik.

Ha valamely felmerült ügy halasztást nem tűr, s az őrsparancsnoknak vagy helyettesének meghagyás nem adható, ezen kivételes esetben a közigazgatási hatóság bármelyik csendőrt szolgálatra közvetlenül is felhivatja és ez utóbbi ennek szabályosan megfelelni köteles.

26. §.

Minden teljesített szolgálat, legyen ez önálló, vagy felhívás folytán, az eredmény leírásával, az állomási szolgálati könyvbe iktatandó be.

27. §.

A törvényszéki elnök, királyi ügyész, járásbíró (vagy ezek helyettesei) továbbá a vizsgáló bíró is jogosult, sürgős esetekben minden egyes esendőrt, ki a járásban szolgálattételre hivatott, valamely [határozottan kijelölendő] szolgálati teendő végrehajtására, írásban felszólíthatni.

28. §.

Az őrsparancsnok az őrs körletében előforduló mindazon kihágásokat, vétségeket és bűntényeket, melyek a bíróság hatáskörébe vannak sorolva, tartozik az illetékes bíróságoknak bejelenteni.

29. §.

Ha valamely felmerült eset oly sürgős, hogy a késedelem veszélylyel jár, akkor a csendőr a bűnösökkel még a bűneset feljelentése előtt is tartozik kinyomozni és a bizonyítékokat, a mennyire lehet, megszerezni, a bűntény nyomainak megsemmisítését meggátolni, és ha szükséges, a törvény határozványai szerint letartóztatásokat és házmotozásokat, a részletes utasítások pontos megtartásával fogatosítani.

Ezen működés eredménye az illetékes bíróságnak azonnal bejelentendő.

30. §.

A csendőrség a hivatalos felhívásra foglyoknak kísérésére is köteles.

Foglyok őrzésére és törvényszéki végtárgyalásoknál való szolgálattételre csendőrök csakis kivételesen fontos esetekben, vagy igen súlyos büntettesek és veszélyes gonosztevők mellé alkalmazhatók.

31. §.

A csendőrség a szolgálattétel eredményét közvetlenül a kivitel után, mindenkor azon bírósági hatóságnak tartozik bejelenteni, a melytől felhívást nyert.

32. §.

Ha bírósági eljárásoknál ellenszegüléstől tarthatni, akkor az eljáró bírósági személy a csendőrség támogatását veheti igénybe.

33. §.

A csendőrnek rendszerint csak akkor szabad szolgálattételre fellépni, ha teljesen fel van fegyverkezve. Ha azonban a késedelem veszélylyel jár, s rögtönzött fellépése eredményre nyújt kilátást, a csendőr ily körülmények között akkor is jogosult fellépni, ha csak karddal van ellátva.

Minden körülmények között azonban fegyvere becsületét kell szem előtt tartania, ha tehát a helyzetet megfontolva, belátja, hogy a fenforgó esetben egyedül elégtelen, a csendőr-laktanyából kell segílyt hívnia.

Ha azonban a késedelem nyilván veszélylyel jár, soha sem szabad magát, saját biztonsága érdekében, kötelessége hű teljesítésétől elvonni.

34. §.

Bűntény vagy vétség elkövetésével alaposan gyanúsított egyének üldözése azon czélból, hogy azok a

biróság elé vezetethessenek, a csendőr által írásbeli felszólítás nélkül is foganatosítható: ha az illető tetten éretik, vagy közvetlenül a tett elkövetése után, mint bűntény vagy vétségben gyanús, már üldöztetik, vagy pedig nyomozó levél által van mint bűnös megjelölve, avagy fegyverrel vagy a bűntény, illetve vétség elkövetésétől fenmarad vagy bűnrészességét különben bizonyító más bűnjelvényekkel találtatik.

A gyanúsnek elővezetése és előleges őrizet alá vétele, még ha a birói felszólításnak kieszközlése a késedelem folytán bekövetkezhető veszély miatt nem volna lehetséges, a következő esetekben is foganatosítható, és pedig ha:

a) az illető a menekülésre előkészületeket tett, vagy az előre láthatólag reá várando súlyos büntetés, kóbor életmódja, vagy a környéken való ismeretlen volta miatt, mint igazolvány nélküli és hontalan, vagy bármi más alapos okok folytán a menekülés szándékában gyanús;

b) ha tanúkra, szakértőkre vagy bűnrészesekre az igazság kiderítését akadályozó módon hatni, vagy a bűntény vagy vétség nyomainak megsemmisítése által, a birói nyomozást máskülönben törekedett megnehezíteni, vagy arra, hogy ez csakugyan megtörténhetnék, alapos gyanúok léteznek;

c) ha különös körülmények azon aggodalmat igazolják, hogy a vádlott a véghezvitt tettet ismételni, vagy a megkísérlett avagy fenyegetődzve jelzett tettet, csakugyan végbe fogja vinni.

35. §.

A büntető-törvények s más közbiztonsági rendeletek áthágóinak üldözése, a magyar korona országainak határain túl, a monarchia másik állama szomszédos

kerületeibe is kiterjeszhető, azonban olyképen, hogy a csendőr ily üldözéseknél az ide vonatkozó fennálló egyezmény alapján, az ottani törvényekhez általában alkalmazkodni, s eljárásában kizárólag csakis az ily áthágók üldözésére tartozik szorítkozni.

Ha tehát a csendőrök ily szolgálatban az ország határát átlépni kényszerítve vannak, ők a monarchia másik állama területén való üldözés közben elért legközelebbi helyen, a közbiztonság fentartására hivatott cs. kir. hatóságnál vagy csendőrségi őrsnél jelentkezni; s a hol ilyen helyben nincs, magukat a helység előljáróságánál bemutatni s a további üldözésnek ki által s miképen leendő folytatása iránt értekezni és egyetértőleg megállapodni tartoznak.

Ha a monarchia másik állama területéről cs. kir. csendőrök hasonló szolgálatban a magyar korona területére jöve, valamely magyar királyi csendőrségi őrsparancsnokságnál jelentkeznek, az őrsparancsnok vagy ennek helyettese a netalán helyben levő közigazgatási hatóságnak rögtön jelentést tenni; ha pedig ez nem volna lehetséges, a további üldözés folytatása végett a kellő intézkedéseket megtenni és az esetet és eredményt úgy a közigazgatási hatóságnak, valamint saját szakasparancsnokának feljelenteni tartozik.

Ha magyar közbiztonsági közeg horvát-szlavon területen, vagy viszont horvát-szlavon közbiztonsági közeg magyar területen kénytelen gonosztevőt üldözni, előbb magát az illető horvát-szlavon, illetőleg a magyar helyi hatóságnál jelenteni és ha a gonosztevőt elfogta, azt ugyanezen hatóságnak további eljárás, t. i. az illető kir. ügyészségnek leendő haladéktalan kiszolgáltatás végett átadni és erről egyuttal a felszólítást intézett hatóságnak jelentést tenni tartozik.

A fentebb említett illető hatóságnál való utólagos jelentkezés csak azon esetben engedtetik meg, ha az előleges jelentkezés által az üldözés eredménye kockázttal lenne; például ha a gonosztevő ilyképen időt nyerne vagy megszökni, vagy a büntett nyomait megsemmisíteni, vagy végre a büntársakkal való összebeszélés által a bűnvizsgálat eredményét más módon meghiusítani.

Egyébiránt magától értetik, hogy a magyar közbiztonsági közegek a horvát-szlavon közegeknek és ezek viszont a magyar közegeknek, ha erre felkéretnek, lehetőleg segédkezet nyújtani tartoznak.

A szomszédos külföldi államokkal létrejött cartelszerződések, a csendőrség oktatása céljából, a csendőrpáncsnokságokkal esetről esetre részletesen közölniük.

36. §.

Ha felkelés vagy lázadás vagy nagyobb számú személyek által elkövetett más büntethető cselekmény esetén, a bűnösök azonnali kinyomozása nem lehetséges, mindenki, a ki az esetről jelen volt és a gyanútól nem teljesen ment, az illetékes hatósághoz elővezethető.

37. §.

Ha valaki törvényszegés miatt a hatósághoz elővezetendő, akkor annak ezen célból való előleges letartóztatása csakis a 34. §. a) és b) pontjaiban megjelölt esetekben eszközölhető.

Ha közigazgatási vagy rendészeti törvények avagy rendeletek áthágása fordul elő, akkor — ha különös meghagyás nem adatott, ha a feljelentés nincs előírva s egyáltalában ha a letartóztatás a törvényben nincs elrendelve — csakis a kifogásoltnak figyelmeztetésére vagy megintására kell szorítkozni.

Katonai, illetőleg honvédszemélyek elfogatására nézve a szolgálati szabályzat (I. rész 43. §.) határozványai mérvadók.

38. §.

A csendőrnek a vétkes letartóztatása után mindjárt arra kell törekedni, hogy az eset tanuit kitudja s oly tárgyakat, melyek az esetre vonatkoznak, valamint mindent, mi a további vizsgálat előmozdítására szolgál, biztosítsa.

A letartóztatottra tartoznak a kísérők szigoruan felügyelni, nehogy az másokkal akár személyesen, akár jellel érintkezessék, valami tárgyat eldobjon vagy megsemmisithessen, vagy épen bűnrészesekkel összebeszélhessen.

A kísérő csendőr, a letartóztatottat mindig megfelelően közel kövesse, hogy őt, netaláni szökési kísérlet esetén azonnal elérhesse, vele azonban beszélgetésbe vagy máskülönben való érintkezésbe bocsátkoznia nem szabad.

39. §.

Testi sértéseknél feljelentendő, hogy a talált sértések miféle eszköz által és mily módon lettek ejtve, illetőleg előidézve; s tájékozással lehetőleg még az is felmentendő, hogy a sértés életveszélyes vagy könnyebb-e?

40. §.

Ha a csendőr közhitelpapír-, bankjegy- vagy fémpénz-utánzót, illetőleg hamisitót fedez fel, ő azonnal hatósági vagy bizalmi személy közbenjárásával szigorú házmotózást foganatosítani és a hamisitványokon kívül még a büntethető cselekvény elkövetésénél használt minden eszközt, anyagot és egyéb tárgyakat is elkobozni és az illetékes bíróságnak átadni tartozik.

41. §.

Gyujtogatásoknál különösen az nyomozandó ki, hogy a gyujtogatás mily módon vitetett végbe, hogy mily gyujtóanyag használtatott; kinyomozandó továbbá a hely, a hol és az idő, a mikor a gyujtogatás végrehajtatott, t. i. vajjon nappal vagy éjjel; végre hogy a kiütött tűz következtében emberek vagy állatok veszték-e el? nemkülönben megközelítőleg az okozott kár is feljelentendő.

42. §.

Oly bűntények és vétségeknél, melyek által másnak életében, testi épségben vagy tulajdonában — másképen mint a fentebb leirt módon — történt kár: helyszini szemle útján kinyomozandók, különösen az alkalmazott erőszak és kiviteli mód, valamint a használt eszközök vagy műszerek minősége és az is, hogy egyik vagy másik ember élete, egészsége vagy testi biztonsága és az idegen tulajdon mily mérvben lettek veszélyeztetve.

43. §.

Házmotozás, azaz a lakás vagy háztartáshoz tartozó egyéb helyiségek megmotozása, csakis azon esetben foganatosítható, ha alapos gyanú forog fenn az iránt, hogy azokban bűntény vagy vétség elkövetésében gyanús egyén van elrejtőzve, vagy hogy azokban oly tárgyak vannak, melyeknek kézrekerítése vagy megtekintése a vizsgálat folyamára és közbiztonságára jelentőséggel bírhatna. Kivételnek csak oly személyekre nézve van helye, kik rendőri felügyelet alá vannak helyezve, ezeknél házmotozás vagy személymotozás a rendőri felügyelet érdekében bármikor eszközölhető.

Oly egyének, kikre nézve — mint már fenn említettett — a valószínűség, hogy gyanus tárgyak birtoká-

ban vannak, nagy mérvben léteznek, vagy a kik ugyancsak valamely bűntény vagy vétség elkövetésében gyanusak, vagy rossz hirben álló és rendőri felügyelet alá helyezett egyének személye és ruházata is megmotozható. Nők megmotozása nők közbenjöttével eszközölhető.

44. §.

A megmotozás szabály szerint csakis annak kihallgatása után foganatosíttatik, a kinél vagy a kin az eszközözlendő, és csak annyiban hajtatik végre, a mennyiben a kihallgatás a kutatott tárgynak önkéntes kiszolgáltatását, vagy pedig a megmotozást előidéző indokok elenyészését, nem eredményezi.

Roszhirben álló személyeknél a kihallgatás mellőzhető, nemkülönben azon esetben is, ha a késedelem veszélylyel járna, vagy ha a motozás a közönség számára nyílt helyiségekben, milyenek korcsmák, éttermek, vendéglők, vaspálya-indóházak stb., eszközözlendő.

45. §.

A motozásnak szabály szerint, csakis indokolt bírósági rendelet folytán szabad eszközözlteni. Ezen rendelet az érdekelteknek a motozáskor azonnal kézbesítendő, a mennyiben pedig ez nem lenne eszközölhető, utólagos kézbesítés végett a helyi hatóságnak adandó át.

Ha katonai vagy katonaság (hadtengerészeti- vagy honvéd-csapat) által megszállott épületben eszközözlendő a házmotozás, akkor ez a laktanya-parancsnoknak bejelentetik, s egy kirendelt katonai, közeg közbenjöttével történik.

46. §.

A házmotozás, a bünyfenyítő eljárás érdekében, és ha a késedelem veszélylyel jár, a közbiztonsági közegek

által saját hatáskörükben is eszközölhető: ha valaki ellen elővezetési vagy elfogatási rendelet adatott ki, vagy ha valaki büntethető tett elkövetésén éretik, nyilvános nyomozás vagy nyilvános idézés által büntethető cselekvény elkövetésében gyanusnak van jelezve, vagy oly tárgyak birtokában találhatók, melyek bűnrészességéről tesznek tanuságot.

Az érdekeltnek, kívánatára azonnal, vagy még a legközelebbi 24 óra eltelte előtt, házmotozás felől bizonyítvány adandó, melyben a házmotozás okai előszámlálандók.

47. §.

Ház- és személy-motozások mindenkor minden felesleges feltűnés és az érdekeltnek nem okvetlenül szükséges megterhelése vagy háborgatása mellőzésével hirnevők és a nyomozás tárgyával nem szorosán kapcsolatos magán titkok lehetőleg megkimélése, valamint az illem és tisztesség megrovása mellett eszközlendők.

A megmotozandó helyiségek tulajdonosa illetőleg birtoklója ezen működésnél való jelenlétre felszólítandó; ha ő akadályozva vagy távol lenne, akkor ezen felszólítás a család valamely nagykorú tagjához, vagy ilyennek hiányában valamely laktárshoz vagy szomszédhoz intézendő.

A házmotozást önállóan teljesítő csendőr azon fölül egy község előjárósági személyt vagy legalább egy község előjárósági közeget hí magával, és különösen rossz hirben álló személyek lakásába léptekor, úgy a saját személyére, valamint a szolgálati cselekvény végrehajtására nézve megkivántató elővigyázattal jár el.

48. §.

Irományok motozásánál arról kell gondoskodni, hogy azok tartalma hivatlanok tudomására ne jusson.

Ha az irományok tulajdonosa azoknak motozását megengedni vonakodik, akkor azok lepecsételve a törvényszéknek adandók át. A csendőr lepecsételt levelek és csomagok felbontására nincs jogositva.

49. §.

A csendőrnek szolgálati működéseikor, a büntető törvénykönyvnek és büntető eljárásnak mindazon határozványait szem előtt kell tartania, melyek a közbiztonsági szolgálat végrehajtására vonatkoznak.

50. §.

Azon esetek, melyekben a csendőrnek fegyverét szabad használni, a szervezeti utasítás 11. §-ában vannak meghatározva.

De a csendőr ezen esetekben is fegyverét csak azután használja, miután minden enyhébb eszközök alkalmazása eredmény nélkül maradt, s ekkor is még a legnagyobb kimélettel járjon el.

Ennélfogva, és a meñnyiben azt a viszonyok engedik, előbb a kevésbé veszélyes fegyverek (a kard vagy szurony) használandók; mire nézve határozó befolyással még az is bir, hogy vajjon a törvénysértő szintén fegyverrel vagy milynemű sértő eszközzel van ellátva.

Ellenszegüléseknél vagy valamely csendőrré intézett támadásnál utóbbinak mindenképp előtt arra kell törekednie, hogy az illető személyt az ellenállásra, esetleg megszökésre képtelenné tegye.

Ehez képest lehetőleg azt is számba kell vennie, hogy mily nemű fegyver és mily irányban használandó,

hogy az ember élete lehetőleg kiméltessék és más személyek se veszélyeztessenek.

Ha valamely ellenszegülő a fegyvernek vele szemben alkalmazott használata következtében megsebesített, akkor a csendőr azonnal az illető ápolásáról gondoskodni tartozik.

51. §.

A mennyiben az őrs a hatóságok részéről különös szolgálattételekre nem vétetik teljesen igénybe, ennek kötelessége a felügyeleti járást a szárnyparancsnokság által, a közigazgatási hatósággal egyetértőleg, megállapított járlati beosztás szerint átportyázni. Ezen szolgálat nappal és éjjel — még pedig az időjárásra való tekintet nélkül — teljesítendő. A járőrök rendszerint legalább két — és a körülményekhez képest még több csendőrből is állanak.

A szolgálatba vezényelt csendőr — vagy ha egyidejűleg többen vezényelvék, ezek vezetője — a vett parancs végrehajtásaért felelős.

52. §.

A csendőrnek közönséges portyázásoknál, vagy ha valamely épen elkövetett büntelhető cselekvény kinyomozása forog kérdésben, a portyázás iránya, csakis általában megközelítőleg jelölhető ki, minthogy őt csak az utközbeni észleletek és felfedezések vezethetik nyomra.

Ezen portyázásoknál minden irányban éber figyelemmel kell lennie és minden zajra, kiáltásra vagy segítség-hívásra figyelve, az illető táj felé kell sietnie.

Erdőket, hegytorkolatokat, vizmosásokat, ágyag-, homok- és porondgödröket, s rejtekül szolgálható egyéb zúgokat ki kell kutatnia, s visszatértekor rendszerint más utat kell követnie, ezen portyázásokkor nem kell az

országutak és más jártabb utakhoz ragaszkodnia, hanem mellékutakra, ösvényekre, sőt egészen járatlan helyekre is kell térnie. Különösen oly utak és tájak, a hol a közbiztonság veszélyeztetettnek lenni tudatik, a járőrök által lehetőleg gyakran portyázandók át.

53. §.

Ha a csendőrben személyes észlelete folytán gyanú támad, de a dolog valódi állása előtte még bizonytalannak lenni látszik, akkor az óvatosság kívánja, hogy ő egy ideig a tény helyszínéhez lehetőleg közel, és észrevétlenül foglaljon figyelő állást, hogy magát kellőleg tájékozthassa.

Magától értetik, hogy a csendőrnek, ha oly tény merül fel, melynél a késedelem veszélyt hozhatna, rögtön kell fellépnie, hogy így azon kár vagy hátrány, mely valakit fenyeget, közbelépése által megakadályoztassék, vagy legalább enyhíthetessék.

A csendőrnek általában minden körülmények között legnagyobb óvatosság tétetik kötelességévé; egyrészt tartózkodjék minden elhamarkodástól, de másrészt ismerje fel helyesen azon pillanatot, melyben sikerrel léphet fel.

Neki minden fő- és mellékkörülményt higgadtan kell megfontolnia, mivel adatai nyújtják a törvényszéknek azon anyagot, mely a tényálladék teljes kipuhatólására és kiderítésére szükséges.

54. §.

A csendőr portyázásainál magányosan és rossz hírben álló csárdákra különös figyelmet fordítson. Az azokban talált idegeneket, mennyiben ezek neki jogosan gyanusoknak tetszenek, igazolványaik előmutatására szólítsa fel és a körülményekhez képest járjon el.

55. §.

A csendőr a portyázás közben talált utasokra nézve mindazon rendőri szabályok figyelemmel tartására köteles, melyek az idegenekre nézve fennállanak; s ez alkalmammal újból s ismételve figyelmeztetik, hogy az utlevél és utazási okmányok iránt fennálló rendőri szabályok a szabad és háborithatlan utazást a monarchia határain belől védik, minélfogva bármily rendű és állású utasokat utazási igazolványaik előmutatása végett, alapos gyanú nélkül megállitania nem szabad.

56. §.

Minden csendőr-parancsnokság felügyeleti körletében bizonyos jelek határozandók meg, melyek által a járőrök egymást nagyobb távolságra is viszont megismerni képesek legyenek; ezen jelek különösen arra szolgálnak, hogy a külszolgálatot teljesítő járőr részére, a netalán közelében levő csendőrök vagy járőrök támogatása biztosítottassék.

Ezen ismertető jelek előre megállapított hangban, azaz kiáltásban, vagy a jelsíppal adandó fűtyben állanak és csak végső esetben jellövésben (riadó lövésben).

Ily jel hallatára minden csendőr azon irány felé tartozik sietni, a honnan a jelt hallotta.

57. §.

Ha valamely személy bíróság elé állítandó, vagy elfogatandó, akkor az elővezetési vagy elfogatási végzés az őrsparancsnoknak küldendő meg, ki azután az elővezetéssel vagy elfogással megbízott csendőr nevét a felszólítás külzetére reáírni és arról gondoskodni tartozik, hogy ezen előállítás avagy elfogás pontosan teljesítettassék.

Ha ily előállítással vagy elfogással több csendőr bizatik meg, akkor az illető felszólítás külzetére valamennyi e czélból vezényelt csendőr neve felírandó, a parancsnok pedig külön megnevezendő.

Az elfogott ezen esetekben közvetlenül a megkereső hatóságnak vagy bíróságnak adandó át.

58. §.

Ha közhivatalban vagy közszolgálatban alkalmazott személyeknek elfogatása vagy előleges letartóztatása eszközendő és illetően szolgálatuknak akadályoztatása esetében helyettesítésük a közbiztonság vagy más közérdek folytán szükséges, vagy ha vaspályánál vagy gőzhajózásnál vannak alkalmazva, vagy bánya-, huta-, kohó- és hengermű-munkások, állam- vagy községi szolgálatban alkalmazott egészségügyi személyek, avagy köz- vagy magán-erdészeti vagy határ-rendészeti szolgálatban levők elfogatása eszközendő, ezek közvetlen előjárója haladéktalanul és a mennyiben ezt akadályozó különös aggályok nem forognak fenn, még az elfogatás eszközése előtt értesítendő s csakis a megszökhetés meggátlására szükséges intézkedések alkalmazandók.

Ha az előjárónak előleges értesítése — például mivel a megszökés vagy a bűntény nyomainak megsemmisítése stb. nem volna megakadályozható — aggályt gerjeszt, akkor az elfogás ugyan közvetlenül fogantatba veendő, de egyuttal az illetőnek előjárója is rögtön értesítendő s ha az elfogottnak a szolgálata helyéről való elvezetése — mint például egy pályaoőr elvezetése — a közérdek vagy közbiztonság veszélyeztetésével lenne egybekötve, akkor elvezetésével addig kell várni, míg helyettesítése iránt gondoskodva lett.

59. §.

Ha az elfogatásnál előre nem látható akadályok merülnek fel, vagy ha az elfogandó beteg, vagy nem szállítható, a járőr bevonulásakor az őrsparancsnoknak, illetőleg azon hatóságnak, melytől az elfogatásra való felszólítás intéztetett, azonnal jelentést tesz, miközben azonban a község-elöljáró útján arról gondoskodik, hogy az elfogadó és környezete kellőképen őriztessék.

Ha a letartóztatandó azonban veszélyes gonosztevő, az esetben a járőr közvetlen felügyelése céljából helyt marad és a megkereső hatóságot további eljárása felől — a községi előljáró által előállítandó — küldöncz útján értesíti.

60. §.

Ha a csendőrségre általában foglyok őrzése bízatik, akár rendes fogdában, akár pedig más helyiségben, a minek azonban csakis kivételesen szükség esetén és csak rövid időtartamra szabad történni, akkor általa minden katonai őrségekre nézve e részben fennálló szabályok (szolg. szab. I. rész 78. §.) lesznek a legszigorúbban megtartandók.

Különösen senkinek sem szabad megengedni, hogy az illető törvényszéki hivatalnok jelenlétén kívül, a fogolyhoz közeledjék s vele az ajtón vagy ablakon át beszélgessen; ép oly kevéssé szabad jelek, intések, pillantások stb. általi egytető értekezést tűrni.

A csendőr bármilynemű észleleteket, melyeket őrzés közben tehet, valamint a fogolynak minden hozzája intézett kérelmét és kívánságát, mihelyt azt őrhelyének elhagyása nélkül teheti, a hatóságnak bejelenteni tartozik; de a csendőrnek a fogolylyal beszélgetésbe bocsátkozni soha sem szabad.

61. §.

A csendőrnek valamely gyanussal szemben való bizonyítékok szerzése vagy gyanúkok megállapítása céljából oda hatni, hogy ez az általa elkövetni szándékolt büntethető cselekedet véghezvitelére, folytatására vagy befejezésére csábíttassék, vagy titkon felfogadott személyek által a bíróságnak hirül viendő vallomásokra bírassék, a legszigorúbban tiltatik.

Épen oly kevéssé szabad a vádlottat ígéretek, hitegetések, fenyegetések vagy erőszakos eszközök által vallomásra vagy más bizonyos feladásokra készíteni.

Ha azonban a fogoly a csendőr előtt önként nyilatkozik, legyen ezen nyilatkozat valóságos vallomás, vagy saját személyére vagy pedig másokra vonatkozó feladás, a csendőr ezt az illető hatóságnak bejelenteni tartozik.

62. §.

Ha a csendőrségre foglyok, elítélt fegyenczek, vagy máskülönbén közveszélyes személyek kísérése bízatik, mindazon egyének, kik különösen veszélyesek, vagy a kikre nézve fokozott elővigyázat szükséges, a csendőrség tudomásául a hatóság által külön megjelölendők.

A csendőr a kísérendő személyeket az átvételkor testileg megmótozni és a felől meggyőződni tartozik, vajjon nincsenek-e szökésre vagy annak elősegítésére szolgálható eszközök, vagy fegyverül használható tárgyak birtokában.

Ha valamely fogolynak pénze vagy más értékes tulajdona van, ez rendszerint a hatóság által a csendőrnek elismervény mellett adandó át.

Végül a csendőr ily személyek átvételénél még arra is tartozik figyelemmel lenni: vajjon élelemmel és az évszaknak megfelelő ruházattal el vannak-e kellőképen,

látva? és ha gyalog kísérendők, menetképesek-e? ellenkező esetben pedig a hatóság főnökét vagy helyettesét figyelmeztetni köteles.

63. §.

Ha a fogoly kivételesen csak egy csendőr által kísértetik, mi azonban az őrsparancsnok különös intézkedésétől függ, akkor az őrkisérő csendőr részéről fokozott vigyázat szükséges.

Veszélyes személyek megbilincselendők, s ugyanezen elővigyázati rendszabály azon esetben is alkalmazandó, ha a fogoly szállítása éjjelre is kiterjedne, vagy ha a fogoly szökési kísérletet már tett volna.

64. §.

Utközben, az arra jogosított polgári vagy bírósági személy kivételével, senkinek sem szabad megengedni, hogy a fogolyhoz közeledjék, vagy vele szóba álljon; ha a fogoly utközben megéhezik vagy megszomjazik, ezen szükségét csakis a csendőr jelenlétében és lehetőleg elkülönített helyiségben szabad kielégíteni.

Azt, hogy a fogoly utközben valaki által tetteleg vagy szóval sértessék, kigunyoltassék, vagy pedig szidalmazassék, a csendőrnek nem szabad túrnie.

65. §.

Ha a fogoly utközben megbetegszik, vagy a meghalás szüksége áll be, első esetben a megkivántató elővigyázat mellett lehetőleg orvosi segély eszközendő, a második esetben pedig a fogolynak megfelelően biztos elhelyezése és őrzése céljából a kellő intézkedések megteendőek, és mindkét esetben a helység előljárójával egyetértőleg és annak közreműködése mellett kell eljárni.

66. §.

Azt, vajjon a szállítás kocsin vagy gyalog eszközöltessék-e? mindig a hatóság határozza meg.

Ha a fogoly utközben azt állítja, hogy az utat gyalog folytatni képtelen, akkor az a legközelebbi helyhatóságnak bejelentendő, s a fogoly, a körülményekhez képest, orvosi vizsgálat alá vonandó és a további intézkedés a hatósággal egyetértőleg megteendő.

67. §.

A kísérő csendőrök tartoznak a foglyok holmijára is felügyelni.

Azt, hogy a foglyok utközben sajátjukból akár ruháknak, akár bármily más tárgyakat eladjanak, eldobjanak, vagy megsemmisítsenek, nem szabad megengedni.

Ha a foglyoknak az idő viszontagsága ellen a hatóság által köpenyek, takarók és más efélék adtak, a csendőrök ezen tárgyak jókarbantartásáról gondoskodni és ezeket a foglyok átadásakor szintén átadni tartoznak; ha azonban a kíséret a magyar korona országainak határain túl megy, ezen tárgyak a határszélen, illetőleg ott, a hol a foglyok valamely hatóságnak vagy más kíséretnek adnak át, tőlük elveendőek és ha a kíséret szállító eszközön tér vissza, általa a felszólítást intézett hatóságnak, különben pedig a foglyokat átvevő hatóságnak, visszaküldés végett, elismervény mellett adandók át.

68. §.

Ha a csendőrségre több személy kísérése bizatik, akkor különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a foglyok egymástól lehetőleg elkülöníttessenek és a közöt-

tük való összebeszélés mindenképen megakadályoztassék.

69. §.

Ha utközben előre nem látott bajok fordulnának elő és a kíséret a továbbszállítás biztosságára nézve aggodalomba ejtetnék; ez esetben a legközelebbi község előjárósága, megbízható emberek kirendelése által való megfelelő támogatás végett megkeresendő.

70. §.

A csendőrnek, ha a hatóság részéről a kíséreti költségek fedezésére pénzölleggel láttatott el, ez utóbbi által szabályszerűen kiállított kísérőlevél és igazoló okmány adandó.

Ha a fogoly csak a legközelebbi csendőrségi őrsig kísérendő, akkor a csendőrnek a foglyot az állomáson való megérkezés után rögtön az illető őrsparancsnokhoz kell előállítania, a hol azután a fogolynak, tárgyaknak stb. átadása a kísérő levél alapján eszközendő és az átvevő parancsnok az átvételt úgy ezen okmány külzetén, valamint a névjegyzékben is az átadó csendőrnek bizonyítani tartozik.

A csendőr az átadás megtörténte után, ha más nem lett rendelve, legrövidebb uton állomáshelyére tér vissza.

71. §.

Azon esetben, ha a foglyok valamely törvényszéknek vagy más hatóságnak közvetlenül adandók át, a kíséretnek mindjárt megérkezésekor ezen hatóság, illetőleg a fogdahelyiség előtt kell felvonulnia.

Az átadás a fentebb (70. §-ban) előirt módon

történik. A foglyok és holmijok átvételét a börtön felügyelő, vagy az átvételre megbízott tartozik igazolni.

72. §.

Foglyok kísérésekor a fegyvereknek, kivéve vasutakon és gőzösökön, mindenkor töltve kell lenni.

A fegyencz-szállitmánynak és kíséretnek, vasutakon, a mennyiben az lehetséges, a többi utasoktól elkülönítve külön kocsiosztályba való elhelyezése eszközendő.

73. §.

A csendőrség toloncz-szállitmányok kísérésére nincs hivatva, mivel ez által tulajdonképeni hivatásától elvonatnék.

74. §.

Adóvégrehajtásnál a csendőrség közreműködése csak akkor vehető igénybe, ha tetteges ellenszegülés fordult elő, vagy ettől indokolva lehet tartani.

Azonban a segílyt nyújtó csendőrnek ily esetben nem szabad az előforduló záloglásnál vagy a végrehajtás más mozzanatainál tettegesen közreműködni, hanem csakis arról kell gondoskodni, hogy a hatósági közegek feladatukat akadály nélkül teljesithessék.

75. §.

A jövedéki törvények végrehajtásánál a csendőrség közreműködése szintén csak akkor vehető igénybe, ha tetteges ellenszegülés fordul elő, vagy ilyentől indokolva tartani lehet; azonban ekkor kötelessége a pénzügyőrségi személyzetet, illetőleg az állam jövedéki érdekeinek képviselésére hivatott községelöljárókat, szabályszerű hivatalos eljárásuk alkalmával megvédeni, s arra hatni, hogy

a felek részéről előfordulható mindenféle törvényellenes akadály távol tartassék.

Megjegyzendő, hogy az államjövédékre felügyelő közegek (a pénzügyőrség) ezen minőségükhöz képest az előirt egyenruházat és fegyverzet által felismerhetők legyenek, és midőn rendkívüli esetekben szolgáltatásokat polgári ruhában végzik, magukat szolgálati könyvekkel és a körülményhez képest különös igazoló-okmányokkal is igazolni kötelesek.

76. §.

A csendőr kiváló figyelmet fordítson a munkás-osztály által előidézhető mindazon eshetőségekre, melyek a közcsend és rend háborítását vonhatnák maguk után; de különösen gyárakban, nagyobb iparvállalatoknál és nyilvános vagy magán munkahelyeken foglalkozó munkások fenyegető jelleget öltő minden gyülekezeteire felügyeljen, s a netalán nyilvánuló elégtelenség, vagy előfordult rendetlenség felől, a közigazgatási hatóságnak azonnal jelentést tegyen.

77. §.

Ha a csendőr országos vásárok, búcsúk, nyilvános mulatságok stb. felügyeletére rendeltetik ki, ilyenkor mindenekelőtt a helyi rendészeti közegeket köteles támogatni, és csak akkor lép közbe, ha a helyi rendőrség a netalán támadt zenebona vagy kihágás elnyomására elégtelen lévén, attól a közbenlépésre felhívást kap.

A csendőr különösen nyilvános mulatságoknál a multság színhelyén vagy helyiségében való feltűnő járkálást és minden kicsinyes beavatkozást vagy kihívó magaviseletet gondosan kerülni tartozik.

Népgyűléseknél vagy csődülésnél, a csendőrség a közigazgatási hatóság különös utasításai szerint jár el.

Ha közbelépni kénytelenítettik, mindenekelőtt a »törvény nevében« felhívja az illetőket a szétoszlásra, s ha ez meg nem történik, a főtényezőket eltávolítja.

78. §.

A legénységi állományhoz tartozó rövid időre szabadságolt minden katonai- vagy honvéd-személynek szabadsági-igazolvánnyal, a tartósan szabadságoltaknak, valamint a nem tetteges állománybeli tartalékosnak katonai utlevéllel, s a szabadságolt állományú honvédnek honvéd igazoló-könyvecskével kell ellátva lennie.

A csendőr tehát, ha e végre alapos ok létezik, az ezen igazolványokban foglalt személyleirást az előmutató azonosságával összehasonlítani és a felől meggyőződni tartozik, vajjon a tartósan szabadságolt és a nem tetteges állománybeli tartalékos, vagy szabadságolt állománybeli honvéd, tartózkodási helyén szabályszerűen jelentkezett-e? a mi a katonai-utlevélben vagy honvéd-igazolványban foglalt, hivatalos láttamozásból kivehető.

Ezen szabadságolási- illetőleg honvéd-igazolványok azonban utazási okmányokként nem tekinthetők, hanem a legénységi állományhoz tartozó ily egyéneknek, ha utazni szándékoznak, a szabályszerű igazoló- vagyis utazási okmányokkal kell ellátva lenniök.

79. §.

A sorhad- vagy a honvédség legénységi állományába tartozó oly személyek, kik szökésben, önkényű eltávozásban, vagy mint tartósan szabadságoltak és nem tetteges szolgáló tartalékosok és honvédek, a tény-

leges szolgálatra, fegyvergyakorlatra, vagy újoncz-sorványra szóló behívási parancsnak való nem engedelmességben gyanusoknak mutatkoznak, ha lehetséges, közvetlenül a legközelebbi katonai- vagy honvéd-parancsnokságnak, különben pedig, a legközelebbi közigazgatási hatóságnak adandók át.

Ez irányban gyanusnak tekintetnek:

1. A tényleges szolgálathoz levő, illetőleg újoncz-sorványra behívott altiszt vagy katona illetőleg honvéd:

a) ha csapattestétől vagy szolgálati állomásától távol vagy háború idején a csapat- vagy seregtest parancsnoka által meghatározott körleten kívül, vagy az ellenség ellenében kiállított szélső előőrsökön túl hamisított vagy érvénytelenné vált elavult igazoló-okmánynyal, vagy pedig a nélkül találtatik;

b) ha rendes állomásáról utazási okmánynyal, vagyis menetlevéllel távozott ugyan, azonban az ezen okmány szerint követendő útírányt igazolhatlanul elhagyta;

c) ha igazoló-okmány nélkül a külföldre való megszökést kísérti meg, vagy onnan tér vissza;

d) ha a hadifogságból történt visszatérése és az ország határának átlépése után, vagy az ellenség hatalmából a saját területen történt megszabadulása után, a legközelebbi osztrák-magyar katonai vagy polgári hatóságnál jelentkezni elmulasztotta;

e) ha csapattestétől vagy szolgálati rendeltetésétől ugyan nem önhibája következtében szakadt el, vagy onnan önhibáján kívül tartatott vissza, azonban az akadályok elhárítása után azonnal nem vonult be;

f) ha a katonai vagy honvéd-egyenruhából annyira kivetkezett, hogy egykönnyen mint katona vagy mint honvéd fel nem ismerhető; s végre

g) ha szabadsága letelle után azonnal nem vonult be és a bevonulás akadályát kimutatni nem képes.

2. A tartósan szabadságolt és a nem tetteleges állományú tartalékos vagy honvéd:

a) ha a behívására szóló parancs neki kézbesített, vagy az törvényszerűen közhirre tétetett, de ő a behívási illetőleg bevonulási határidő eltelle után rendeltetése helyén kívül találtatik;

b) ha ő — daczára, hogy behívásának bekövetkeztét előre tudhatta — a behívási parancs kézbesítését, engedély nélküli elutazás, vagy tartózkodási helyéről való bejelentés nélküli eltávozás vagy elrejtőzés által, meghiusítja vagy meghiusította;

c) ha a behívási időszak lejártá után nem mutatja ki azt, hogy ő a vett behívási parancsnak eleget tett, vagy hogy a bevonulás alól felmentetett, vagy pedig, hogy magát a parancsnak való meg nem felelés esetében igazolta.

80. §.

A csendőr a sorozás elől megszökötteket tartozik a közigazgatási hatóság elé vezetni.

A sorozás elől megszökötteknek, a közigazgatási hatóság által ilyenekül a csendőrségnek névszerint megjelölteken, vagy a községben olyanoknak kihirdetteken kívül, még mindazok is tekintendők, a kik községi közegék vagy más hitelt érdemlő személyek feladása szerint olyanoknak bizonyulnak, mint a kik a sorozásra való megjelenésre nézve vett felhívásnak eleget nem tettek vagy elrejtöztek.

Oly egyénekre, a kik valamely sorozó bizottság által mindenkorra alkalmatlanoknak nem nyilvánítottak és még sorozás alá tartozó korosztályban lévén, bel- vagy külföldön engedély nélkül utaznak, — vagy engedély nyerése

esetén ennek érvénye lejártá után illetékességük vagy honosságuk helyére visszatérni elmulasztották, — különösen fel kell ügyelni, s ezek a közigazgatási hatósághoz elővezetendők.

81. §.

Ha a csendőrség az ország határszélén teljesít szolgálatot, kiváltképen az utlevél-rendészeti szabályok kezelésére kell fokozott figyelmet fordítani, és leginkább arra felügyelni, hogy csavargók belopódzása mindenképen megakadályoztassék.

Ha határszéli portyázások alkalmával csempészek, vagy a jövedéki- és vámszabályok- illetőleg törvények más nemű áthágói kerülnek kézre, ezek — ha őket más büntethető cselekvény vagy törvényszegés vádja nem terheli — a legközelebbi jövedéki, illetőleg pénzügyi hatóságnak adandók át; míg ha ily megállított egyén még más bűntény vagy vétség elkövetésével is vádoltatik, az mindenekelőtt az ennek tárgyalására illetékes hatóságok vagy bíróságnak szolgáltassék be.

82. §.

Ha a csendőr hullát talál, a legközelebbi környéket, és a helyi viszonyokat is tüzetesen szemügyre venni és észleleteit pontosan feljegyezni tartozik; továbbá feljegyezni, hogy a hulla mily helyzetben találtatott, és ha fel volt öltözködve, az egyes öltönydarabok is pontosan számba veendőek és feljegyzendőek; ha valaki a hulla közelében találtatik, tőle — a mennyiben ő gyanusnak lenni nem látszik — az eset és körülményeire nézve lehetőleg pontos adatok szerzendők; s egyáltalában mit sem szabad elmulasztani, a mi a halál nemére vagy okára nézve a hatóságnak bármi felvilágosítást nyújthatna.

Ha a körülményekből bizton megállapítható, hogy a

halál véletlen eset vagy öngyilkosság folytán történt, a közigazgatási hatóságnak az eset felől jelentést tesz; ha azonban valószínű, hogy a halál valamely büntethető tett által idéztetett elő, az eset felől a csendőr a bíróságot haladéktalanul értesíti, és a hullának egyelőre való biztos megőrzése végett szükséges intézkedéseket megteszi.

Ha valamely feltalált emberi testen még némi életjelek észlelhetők, mint az például: megfagyottaknál, vízbe vagy máskülönben megfulladtaknál, földszakadás vagy beomlás által betemetetteknel és gőzkazán szétrobbanása által sérülteknél szokott leginkább előfordulni, s a megmentés lehetősége még feltehető, a csendőr rögtön orvosi segély eszközléséről gondoskodik, ennek megérkeztéig pedig az általában előirt életmentési kísérleteket alkalmazza.

Egyáltalában mindennemű sérüléseknél és szerencsétlenségeknél, akár véletlenül, akár hanyagságból vagy készakarva történtek legyen, minden lehető segélynyújtás kieszközölendő, az ok és okozó kinyomozandó, az eset felől pedig az illetékes hatóságnak vagy bíróságnak jelentés teendő.

83. §.

Ha a csendőr véres fegyvert, fegyver-alkatrészeket, töredékeket, gyilkoló vagy más eszközöket, véres öltönydarabokat stb. talál, melyek erőszakos tett elkövetésére mutatnak, azokról tüzetes leírás szerkesztendő és a legközelebbi környéken kinyomozandó: vajjon nem létezik-e gyanú arra, hogy erőszakos tett követtetett el, és a gyanu ki ellen irányul?

A talált tárgyak — ha ez a bekövetkezendő bírói nyomozat hátránya nélkül eszközölhető — eredeti állapotukban, azaz úgy, a mint azok találtattak, a bíróságnak beszolgáltatandók; különben pedig arról kell gon-

doskodni, hogy azok a vizsgáló bíró megérkeztéig sértetlenül megőriztessenek.

Átalában arra kell felügyelni, hogy a bűntény jelei és nyomai mindaddig, míg a hatóság a lelet felvételét eszközölte, lehetőleg épségben tartassanak.

Talált készpénz, ékszerek és más tárgyak, vevény mellett a hatóságnak adandókat. Ide tartoznak a közönséges és tolvajkulcsok, és más egyéb tárgyak is.

84. §.

A csendőr szolgálata folytán azon helyzetben van, hogy az elemi csapásokat és hasonló szerencsétlenségeket gyakran már létesülésük csirájában felfedezheti; minek folytán kötelessége, a rendelkezésére álló minden eszköz felhasználásával, a vész által fenyegetetteket figyelmeztetni, nekik minden kitelhető segínyt és támogatást nyújtani, s egyáltalában mindent megtenni, hogy a veszély vagy elháríttassék, vagy annak következménye enyhíttessék.

A csendőr ily esetben kivételesen jogosult — sőt tartozik is — akár nappal akár éjjel minden veszélyezett házba behatolni, a benne lakókat a fenyegető veszélyre figyelmeztetni és őket megvédeni.

Ilyen és hasonló szerencsétlenségeknél kötelessége a csendőrségnek, segínyt nyújtva, egész erejével a veszély elhárítására, és a rend és biztonság helyreállítására közreműködni.

Kötelessége nemcsak a netalán veszélyeztetett emberélet és vagyon megmentésére minden kitelhető személyesen megtenni, hanem arról is gondoskodni, hogy a megmentett személy biztonságba helyeztessék és a tulajdon megőriztessék.

Ennélfogva a veszélyből megmentett gyermekek

vagy betegek és egyéb gyámoltalan személyek, valamint a megmentett ingóságok elhelyezésére is alkalmas hely jelölendő ki, mely felügyelet alá helyezendő.

85. §.

A csendőr tűzvész esetén a fennálló tűzoltó-rendészeti szabályokat szem előtt tartja, és azok értelmében jár el.

A tűzvész helyén a hatósági intézkedőt és tűzoltás vezetőjét támogatja és arra figyel, hogy annak rendelkezései mindenben pontosan teljesíttessenek.

A felügyelet és gondoskodás azonban még a tűz eloltása után is folytatandó és arról, hogy a tűzoltás vezetőjének a tűz újabb kiütésének meggátlása végett tett intézkedései pontosan foganatosíttassanak, különösen kell gondoskodni.

86. §.

Vizáradásokkor a csendőr arra ügyel, hogy a szükséges óvintézkedések alkalmazása idejekorán, vétessék foganatba.

Ezen intézkedések első sorban abban állanak, hogy azon időben, midőn a folyók és patakok áradni kezdenek, a hidak, pallók és más átkelési tárgyak jó karba helyeztessenek és biztosíttassanak; hogy hágcsók, ladikok, csolnakok, dereglyék és más mentőeszközök készen tartassanak, és kezelésükre kellő ügyességgel bíró egyének jelöltessenek ki; továbbá a vizen való áthajtás vagy átgázolás, különös jelek kitüzése vagy felállított örök által megakadályozandó és a lakosság éjjeli virrasztásra szólítandó fel; végre hogy a töltések és partszubályozási tárgyak mindenkor jó állapotban tartassanak.

Ha az áradás veszélye növekszik, az az által legközelebb érintett lakosok biztos helyre szállításáról és elszállásolásáról gondoskodik.

Ha az árvíz valamely helységet vagy vidéket ellep, mindenekelőtt arról kell gondoskodni, hogy a szomszéd helységekkel való összekötetés lehetőleg fenntartassék.

Malmokra és egyéb vízművekre is kellőképen fel kell ügyelni, hogy ily esetekben a zsilipeknek a műszaki hatóság vezetése mellett való megnyitása által a víznek a kellő lefolyás engedtessek; végül arra is kell vigyázni, hogy a közlekedés befagyott vizek jegén csakis a hatóság által bizottságilag kizemelt és meghatározott ponton történjék.

Magától értetik: hogy az e szakaszban foglaltak, a hatóságok intézkedései alapján hajttnak végre a csendőrség által.

87. §.

A csendőrnek kötelessége egyáltalában minden veszélyes jelenségekre felügyelni.

Ha például az észleltetnék, hogy zivatar vagy vihar bekövetkezteben, vagy külbefolyás nélkül is valamely háznak, más épületnek vagy egy részének összeroskadásától, ledülésétől lehetne tartani; ha valahol tűzzel, világgal, izzó parázssal, tüzes hamuval stb. való vigyázatlan elbánás észleltetnék; ha valaki malmoknál, vagy vízműveknél olyast visz véghez, mi az épületekre vagy építményekre, azok lakóira vagy szomszédságára nézve veszélyessé válhatnék; ha járványos vagy ragályos betegség vagy kórvész jelei vagy nyomai, ha személyeknél az elme-háborodás és állatoknál a víziszony jelei mutatkoznak stb., az illető tulajdonosok, lakosok, valamint a szomszédok is az őket fenyegető veszélyre

figyelmeztetendők, és az eset a község előljárójának rögtön tudtul adandó, a hatóságnak pedig bejelentendő.

88. §.

Az eltévedt vagy elkóborolt gyermekeket vezesse haza, vagy a község előljárójának adja át. A csendőr figyelmeztetőleg és a körülményekhez képest akadályozólag lép fel és eljár; nevezetesen ha felügyelet nélküli gyermekeket vizparton, utczákon, meredek mellett, tűz körül, vagy más oly helyen talál, hol veszélynek vannak kitéve; továbbá ha gyermekek vagy megnőtt emberek állatok irányában pajkoskodnak, azokat kinezik vagy ingerlik, különös esetekben azonban, szerencsétlenségek elhárítása és durva visszaélések megszüntetése végett, a közigazgatási hatóságnak jelentést tesz.

89. §.

A csendőrnek járőr-szolgálat teljesítésekor még arra kell felügyelni, hogy utczákon, utakon és tereken semmi olyas ne történjék, a mi rendetlenséget vagy kárt okozhatna, vagy a szemérmert sértené.

Ide tartozik különösen azon szabályok feletti felügyelet, melyek a szekereseknek az utakon való kötelességeit és magatartását írják elő.

Ezek mindig az ut azon oldalán tartoznak hajtani és azon oldal felé kitérni, mely hatóságilag van meghatározva; ők folyton lovaik, illetőleg igavonó marháiknál kötelesek maradni, és a kocsikon aludniok nem szabad, valamint az utakon és utczákon etetniök sem szabad.

Azon szekeresek, a kik a rendszabályokhoz alkalmazkodni vonakodnak és ellenszegülő magaviseletet

tanusítanak, a legközelebbi hatósághoz kísérendők és ott feljelentendők.

90. §.

A csendőr, mennyiben az erdészeti törvény és földművelésre vonatkozó, valamint a vadászati-tilalom és hasznos vagy éneklő madarak védelmére stb. nézve kibocsátott törvények következtében, ezek áthágóinak feljelentésére van hivatva, az ily áthágókra figyelni, s őket az illetékes hatóságnak vagy bíróságnak feljelenteni tartozik.

91. §.

A csendőrnek a neki tett feladások felől jegyzőkönyvet felvenni tilos, s ő a hozzája forduló feleket az illetékes hatósághoz tartozik utasítani.

Ha ily feljelentések azonban a csendőr hatáskörét közvetlenül érintik, vagy a késedelem azonnal észrevehető veszéllyel jár és a feladás a feladó személyére való tekintetnél fogva nem valószínűtlen, a csendőrnek azonnal cselekvőleg kell fellépni, hogy úgy törvénysértésnek idejekorán eleje vétessék, valamint hogy a büntettes kézrekerítésére szolgáló alkalom el ne mulasztassék.

92. §.

A csendőr részére általában kiváló érdemül szolgál, ha ébersége és tevékenysége által mindennemű törvényteleniséget meggátol; ha azonban mindennek daczára törvénysértés mégis fordul elő, a büntetteseket az illetékes hatóságnak vagy bíróságnak adja át.

A csendőrség katonai előjárói részére szóló különös szabályok.

A.

Az őrsparancsnok részére.

93. §.

Mihelyt az őrsparancsnok az őrsöt szabályszerűen átvette, magát úgy az állomás helyén, valamint az őrs körletében létező mindennemű hatóságok főnökeinél bemutatni tartozik.

Az őrsparancsnok az állomás helyén megjelenő fő- vagy alispánnál magát mindenkor tartozik bemutatni és az általa adandó utasításokat átvenni.

Ha a főispán, alispán vagy szolgabíró az őrslaktanyát meglátogatja, kívánatukra az állomás szolgálati könyve betekintés végett előterjesztendő, s a biztonsági szolgálatra általában, valamint a közigazgatási hatóság különös utasításainak foganatosítására vonatkozó felvilágosítások nekik megadandók.

Az őrsparancsnok felügyeleti körletének viszonyaival mielőbb igyekezzék megismerkedni; ide tartoznak általában a terepviszonyok, valamint a járás lakossága foglalkozásának, életmódjának, szokásainak és különösen azon személyeknek megismerése, a kik a közbiztonságra nézve veszélyesek.

94. §.

Az őrsparancsnok kötelessége az alárendelt csendőröknek a csendőrparancsnokság által meghatározott napirend szerint való oktatása, s egész törekvését oda kell irányoznia, hogy alárendeltjei szolgálatukat és az arra vonatkozó szabályokat lehetőleg jól ismerjék, és maguknak a kellő szakavatottságot mindenben megszerezzék.

Minden alkalmat arra kell felhasználni, hogy az alárendelt csendőrök tulajdonságait és képességeit megismerhesse, nemkülönben minden egyesnek a szolgálatban való megbízhatósága felől meggyőződést szerezhessen; ennél fogva valahányszor az lehetséges, de különösen ha fontosabb vagy veszélyesebb meghagyás hajtandó végre, a szolgálatteljesítésben személyesen tartozik közreműködni.

95. §.

A szolgálat végrehajtására szükséges rendelkezéseket az őrsparancsnok tartozik megtenni; ő vezényli azon csendőröket, a kik szolgálatba tartoznak kivonulni; ő jelöli ki a járőrvezetőt, és a menyiben az a szolgálati működés minőségéhez mérten lehetséges, rendszerint minden szolgálatteljesítés tartamát meghatározza.

Minden csendőr az I. minta szerinti »Szolgálati könyvecské«-vel látandó el, melybe az őrsparancsnok minden meghagyást az »Állomás-szolgálati könyv«-rel illető tételével összhangzóan beiktat.

Ha az őrsparancsnok rövid időre van távol, vagy máskülönben van akadályozva, akkor az őrsparancsnokságot az e végre kijelölt helyettesnek tartozik átadni.

96. §.

Az őrsparancsnok az őrs felügyeleti körletében külszolgálatot teljesítendő csendőröket időnkint éjjel és nappal ellenőrizni, s a felől, vajjon általuk a szolgálati meghagyások pontosan és az adott utasítások szerint hajtandó-e végre, a helyszínén személyesen meggyőződni tartozik.

Ezen ellenőrzések kisebb őrsöknél havonként négyszer, nagyobbaknál hatszor teljesítendő; mely alkal-

akkor az őrsparancsnok csekélyebb ideig szolgáló csendőröket időnkint felváltva viszi magával, a kiket ilyenkor, az elméleti oktatásból kifolyólag, a gyakorlati szolgálatba is bevezet.

97. §.

Az őrsparancsnok az alárendelt csendőrök fegyelme fölött szigorúan örködni köteles; s e czélból rá a csendőrparancsnokság által a kikülönített altiszt fegyelmi fenytő-joga (szolg. szab. I. rész 661. pont) ruházható, de a körülményekhez képest tőle az el is vonható.

98. §.

Az őrsparancsnok a szolgálatba elinduló csendőröket a meghagyott szolgálat végrehajtására nézve mindenkor részletesen utasítani, őket a szabályok szem előtt tartására figyelmeztetni, kihágások elkövetésétől óvólag inteni, és aziránt tartozik megsejmelni, vajjon szabályszerűen vannak-e öltözködve, felszerelve és felfegyverkezve, s vajjon az előirt számú éles töltényekkel el vannak-e látva? ezek után a fegyverek megtöltését rendeli el, minek épen úgy, mint a szolgálatteljesítés után való bevonuláskor a kiürítésnek is, mindenkor az ő jelenlétében kell történni.

Rabok kísérése esetén hasonló pontossággal teljesítendő az elindítás, és a szemle ne csak a kísérő csendőrökre, hanem a rabokra is terjesztessék ki; minél úgy a fennálló általános szabályok, valamint a hatóságtól vett utasítások is mérvadók.

99. §.

Oly őrsöknél, hol lovas csendőrök vannak, minden megbetegedett ló azonnal ápolás alá veendő; mely eset-

ben az illető csendőr a szolgálatot gyalog is tartozik teljesíteni.

100. §.

Az őrsparancsnoknak arról kell gondoskodni, hogy a hozzája érkező nyomozó-levelek és felügyelési felszólítások minden egyes csendőr előtt ismereteseek legyenek. Veszélyesebb büntetések személyleírását, vagy fontosabb és becsesebb tárgyak leírását az őrsön vezetendő »Nyomozó-könyvbe« iktassa.

A nyomozó-levelek és tárgyleírások — keltezésök szerint berendezve és folyó számokkal ellátva, illetőleg megjelölve — minden őrsön megőrzendők.

101. §.

Ha az őrsparancsnok valamely személy elfogására szóló felszólítást kap, a megindított nyomozás folytán azonban kitűnik, hogy a keresett személy a határos őrskörletek valamelyikébe költözött át, vagy különben ott tartózkodik, a felszólítást a kipuhatolt mellékkörülményekkel együtt az illető szomszéd őrsparancsnoknak megküldi, a felhívó hatóságot pedig értesíti.

102. §.

Ha azon eset fordul elő, hogy valamely csendőrségi őrs különböző hatóságok által ugyanazon időben különféle irányban teljesítendő szolgálatokra vagy segélynyújtásokra szólittatik fel, melyeknek egyidejűleges végrehajtására azonban az őrs létszáma elégtelen: akkor mindenképp előtt a közbiztonság fentartására hivatott hatóság felszólítása teljesítendő, s kivételnek csak azon esetben van helye, ha a másik hatóság megkeresésének elhalasztása folytán bekövetkező késedelem veszélylyel járna; miből az következik, hogy a sürgősebb, illetőleg

fontosabb szolgálat mindenképp előbb foganatosítandó, és ha hason mérvben fontos szolgálat-teljesítések egyidejűleges végrehajtása igényeltetnék, és az idő azt engedi, valamely szomszéd őrs segélye veendő igénybe.

103. §.

Szomszéd őrskörletek járőreinek időnkint bizonyos előlegesen megállapított pontokon kell találkozni, mire nézve a szakasz-parancsnokok eleve kellőleg intézkedjenek; a járőrök ilyenkor a szolgálatra vonatkozó dolgokat és észleleteiket egymással közlik, s ily találkozásakor egyszersmind az esetleg továbbszállítandó foglyok, zsoldpénzek stb. átadása is eszközöltetik.

Ha a járőrök valamelyike a kitűzött órában nem jelenik meg, az előbb megérkezett két óráig vár és ezen idő elteltével állomására visszatér, vagy kitűzött útját folytatja; ha azonban irományok, pénzek, egyéb tárgyak, vagy foglyok adandók át, útját az illető legközelebbi őrsig folytatja.

Ha az ily átadás alkalmával a találkozás pontján valami nehézség merülne fel, az lehetőleg elintézendő, ha pedig foglyok továbbkísérése forog fenn, s az átvevő járőr vezetője a körülmények folytán saját járőrét e végre elégtelennek találná, az átadó részéről a megkívántató segély nyujtandó.

104. §.

Az őrsparancsnok, az őrs szolgálati működését és ennek eredményét, előljáró szakasz-parancsnokának az állomás-szolgálati könyv alapján minden ötöd nap, — rendkívüli eseményeket pedig azonnal feljelenteni tartozik.

Az öt-napi események jelentése végén, »Külön jelentések« cím alatt, az őrs saját legénysége között

az utolsó jelentés beküldése óta előfordult, külön intézkedést nem igénylő csekélyebb események, mint például megbetegedés, felgyógyulás, fogság megkezdése és kitöltése, növedék, fogyaték stb. jelentendők.

105. §.

Az ugynevezett »kiküldött őrsök« (fiók-őrsök) számára a csendőrségi őrsök részére fennálló általános, valamint az őrsparancsnok részére meghatározott különös szabályok mérvadók.

Ha valamely csendőr különös esetekben kivételesen egyedül küldetik ki, akkor ő saját őrsparancsnoka alá marad helyezve, és ezen kiküldetése céljához és feladatához képest, a közigazgatási hatóság részéről különös utasítással látandó el.

106. §.

Hogy a közbiztonsági szolgálat követelményei a csendőrségi őrsök csekély létszámerejével összhangzásba hozassanak, és a csendőrnek a megkivántató pihenési idő is nyujtassék, meghatározzatik, hogy minden egyes csendőr, minden hó folytán akként alkalmazandó külszolgálatra, hogy egy-egy napra átlag legalább, nyolcz, az őrsparancsnoknak 4 órányi külszolgálat jusson.

»Külszolgálat« alatt minden oly tartós szolgálat teljesítés értetik, melyet a csendőr a laktanyán kívül, teljesen felszerelve végez.

Az őrs összes legénységének soha sem szabad egyidejűleg távol lenni, s a laktanyában mindig legalább is egy csendőrnek honn kell maradni; a mitől csak rendkívül fontos és sürgős szolgálattétel igazolhatja az eltérést.

107. §.

Minden csendőrségi őrs-állomáson a következő szolgálati könyvek vezetendők, u. m.:

1. Az »Állomás-szolgálati könyv« az A) minta szerint, — mely a napontai szolgálati működés és eredményének körülményes kimutatását tartalmazza; ebbe bevezetendő: a keltezés, a hatóságoktól vett minden meghagyás és felszólítás, a járőrök portyázásai, ezeknek az őrsparancsnok által lett ellenőrzése, szomszéd őrsök járőreivel való találkozások, foglyok vagy rabok kísérése és átadása, stb. stb. továbbá: az eredmény és az ezen működések folytán kiérdemelt élkezési pótlék.

A »Megjegyzés« rovatába az őrsparancsnokságban előforduló változás, előjárók megérkezése és elutazása stb. veendő fel.

Az őrsparancsnok ezen jegyzőkönyv, illetőleg napló vezetését a legnagyobb lelkiismeretességgel és tüzetességgel végzendí.

2. A »Vezénylő-lajstrom« a B) minta szerint, a csendőröknek szolgálatba való vezénylése felől vezetendő, s ennek az »Állomás-szolgálati naplóval« összhangzásban kell lennie.

3. Az »Iktató-jegyzőkönyv« a C) minta szerint, melybe az őrshez érkező minden ügydarab jelszó és rövid tartalom szerint bevezetendő, — az elintézett ügydarabok pedig folyó iktatói számuk sorrendje szerint 1—100-ig, 101—200-ig s így tovább csomagolva megőrzendők.

Betűsoros tárgymutató vezetésére az őrsparancsnok nem köteles.

4. A »Szemle-könyv« a D) minta szerint, melybe minden csendőrségi előjáró, a megtartott részletes szem-

lére vonatkozó leletét sajátkezüleg és körülményesen beiktatja.

A szemlét tartónak afelől kell gondoskodni, hogy szemle-leletre azonnal szóról-szóra lemásoltatván, mindenkor a szakasz-parancsnokságnál kezdődő szolgálati uton, a csendőr-parancsnoksághoz felterjesztessék; — magától értetik, hogy ezen leletet minden közbeeső parancsnokság láttamozza, és a talált hiányokat megszüntetés céljából előjegyzi, vagy ez iránt tett intézkedéseit jelenti.

5. Egy »Zsold-kifizetési könyv« az *E*) minta szerint, melybe az őrs legénysége részére érkező zsold és annak elosztása iktatandó, s a készpénz átvétele mindegyik élvezetre jogosult csendőr által minden zsoldnapon sajátkezű aláírásával bizonyítandó.

6. A »Posta- és kiadó-könyv«, az *F*) minta szerint.

7. A »Leltár« *G*) minta szerint, melyben a kincstár részéről, és átalány-pénzekből beszerzett mindennemű u. m. laktanya-butorok, ágyneműek, konyhaeszközök, szolgálati és tankönyvek és bármily névvel nevezhető egyéb eszközök nyilvántartandók.

Ezen leltár mindenkor rendben tartandó, és benne a fogyaték, elhasználás, vagy új beszerzések következtében létrejött minden változás kitüntetendő.

Az őrsparancsnok felváltása esetén ezen tárgyaknak rendesen lett átadása és átvétele a leltárban az átadó és átvevő sajátkezű aláírásával bizonyítandó.

B.

A szakasz-parancsnok részére.

108. §.

A szakasz-parancsnok alantas tiszt; ő mindennemű személyi- és szolgálati ügyekben, a szolgálati szabályzat értelmében, előljáró szárny-parancsnokának van alárendelve.

Halásköre valamennyi alárendelt csendőrségi őrsre, melyeknek ő az első katonai előljárója, egyaránt terjed ki.

Ezen őrsök katonai rendtartása és fegyelme fölött őrködni ő tartozik; neki a felügyeleti körletében előforduló minden esemény felől tudomással kell birni, a közigazgatási hatósággal lehetőleg érintkezni és arról kell gondoskodni, hogy a biztonsági szolgálatra vonatkozólag hozzája és az alája rendelt őrsökhöz érkező írásbeli, s a körülményekhez képest szóbeli meghagyások és felhívások pontosan teljesíttessenek.

Az első szakasz parancsnoka hivatva lévén a szárny-parancsnoknak távolléte vagy betegsége esetén való helyettesítésére, magának a szárny-parancsnoki teendőkben való jártasságot megszerezni igyekezzék.

109. §.

A szakasz-parancsnok szakaszának minden őrsét rendszerint minden négy hó alatt egyszer megsemmélni tartozik; az ezen időszak szemle megkezdésének ideje neki, esetről esetre a csendőr-parancsnokság részéről szolgálati uton előiratik.

Sürgős esetekben, rendkívüli közbiztonsági zavarok előfordultával, vagy ha valamely őrsön a fegyelem megzavarását észleli: tartozik a szakasz-parancsnok rögtön a helyszínére sietni, ott a közbiztonság, vagy a katonai rend helyreállítására szükséges intézkedéseket megtenni,

a tényállást behatóan kinyomozni és csendzavarások esetén a közigazgatási hatóságnak, az előjáró szárny-parancsnokságnak pedig minden esetben azonnal még az illető-őrsállomásról körülményes jelentést beterjeszteni; és az ily rendkívüli kiszállások után felmerülő utazási költségek fedezésére, az engedélyt utólag kikérni.

Ha valamely őrsön közbiztonsági zavarok vagy oly szolgálati viszonyok állanak be, melyek a létszám megerősítését vagy kiegészítését sürgősen igényelnék, ezt a legközelebbi őrsök létszámából elrendelheti, és arról a szárny-parancsnokságnak jelentést tesz.

110. §.

A szakasz-parancsnoknak az állomás-szolgálati könyv felülvizsgálása és ennek a vezénylő-lajstrommal és a szolgálati-könyvecskékkel való összehasonlítása folytán, afelől kell meggyőződnie: vajjon a szolgálat szabályosan és okszerűen kezeltetik-e? a szolgálati felszólításoknak és meghagyásoknak a legtüzetesebben lett-e megfelelően? az őrs-parancsnok állása követelményeinek minden tekintetben eleget tesz-e? nem fordul-e elő a szolgálati teendők beosztásánál és csendőröknek a szolgálathoz vezénylésénél önkény, vagy részrehajlás, s nincsenek-e ennek folytán egyes csendőrök, mások kimélése rovására, tulságosan megterhelve; van-e az őrsparancsnok? a szolgálati intézkedéseknél, minden egyes csendőr tulajdonságaira és képességeire kellő tekintettel? foglalkozik-e a csendőrök és különösen a próbaszolgálatot teljesítők oktatásával? helyesen kezeli-e az irodai teendőket, az előirt jegyzőkönyveket, pénztárakat, a leltárt stb?

111. §.

A szemlét tartó szakasz-parancsnoknak törekedni kell továbbá, hogy magának az őrsparancsnokok és csendőrök tulajdonságai, képességei, nemkülönben azok szolgálati és szolgálaton kívüli magatartása felől alapos meggyőződést szerezhessen, mire nézve a szükséges adatokat a helyi hatóságoktól szerezzék meg; figyelmet fordítson a laktanya-rendszabályok betartására, valamint a laktanya-butorok és szerek, ágyneműek és a kincstár által beszerzett mindennemű tárgyak állapotára; győződjék meg beható szemle folytán, a ruházat, fehérnemű, lábbeli és aprólékos szerek, a szerelék, fegyverzet, lőszer és ló-felszerelvények állapota felől, — s az étkezési pótlékokra vonatkozó szolgálati naplót vizsgálja át és erősítse meg; győződjék meg afelől, vajjon a csendőrök nem szenvednek-e valamiben hiányt, és miképen kezeltetik a közétkezési gazdaság; végre győződjék meg afelől, vajjon tud-e minden egyes csendőr katonai magatartással, ildomosan és tapintattal fellépni és tudja-e fegyverét ügyesen kezelni; a legénység által netalán előadott kérelmeket és panaszokat tárgyalja, és a szolgálati szabályzat határozványainak megfelelően intézze el.

Felmerülő hiányokat és fogyatkozásokat törekedjék saját hatáskörében azonnal elhárítani, illetőleg helyrehozni; a közbiztonságra vonatkozó észleleteket a közigazgatási hatósággal közölje, és a mit ő általában nem intézhet el, jelentse fel az előjáró szárny-parancsnokságnak.

112. §.

A szakasz-parancsnoknak általában, de kiváltképen az ifjabb legénység oktatásával és vizsgálásával kell fog-

lalkozni. Törekedjék az őrsparancsnokok és csendőrök katonai kiképzésére hatni, és őket a gyakorlati (közbiztonsági) szolgálat minden ágába módszerrel bevezetni; mozdítsa elő az irás tanítását, s e részben utasítsa az őrsparancsnokokat biztos eredményre vezető módszer követésére; s győződjék meg afelől, vajjon bírnak-e a csendőrök a további kiképződésükre megkívántató becsvágygyal és törekvéssel.

113. §.

Akár előlegesen elrendelt vagy hirül adott, akár véletlen szemle, a halasztást nem tűrő szolgálat-telejesítéseket nem akadályoztathatja; másrészt azonban a szakasz-parancsnoknak, ha csak lehetséges, az őrsállomáson addig kell tartózkodni, míg az őrsbeli összes legénységet és különösen a szolgálatban még tapasztalatlanabb ifjabb legényeket megismerhette; de mindenestre mindegyik őrsön a körülményekhez képest lehetőleg 24 órát kell töltenie, ott tartózkodása azonban rendes viszonyok között 48 órát ne haladjon meg.

114. §.

A szakasz-parancsnok az alája rendelt őrsök beérkező »Eseményi jelentéseiből« öt-öt naponkinti összevitest szerkeszt, s azt esetleg saját észrevételeivel egészíti ki; ezen »Eseményi jelentésekben« a fontosabb esetek ugyan minden felesleges részletezés mellözésével, de mégis körülményesebben, a csekélyebb fontosságuk pedig csak általában és szám szerint tüntetendők fel.

Ezen jelentéseket a szárny állomáshelyén levő 1-ső szakasz-parancsnoka a szabályszerű szolgálati ut megtartásával, — a kikülönített szakasz-parancsnok pedig a csendőr-parancsnokságnak közvetlenül terjeszti be.

A kikülönített szakasz-parancsnokság azonban ezen jelentések fogalmazványát, az őrsök idevonatkozó jelentéseivel együtt, betekintés végett az előljáró szárny-parancsnokságnak előterjeszteni tartozik.

115. §.

A kikülönített szakasz-parancsnok a század-parancsnok (honvédség szolg. szab. I-ső rész 662. és 663. pontjai) fegyelmi fenytőjogával bir; mely jogot a szárny-állomáson beosztott 1-ső szakasz parancsnoka is, valahányszor szemleutazás céljából a szárny-parancsnokság, illetőleg saját szakasz-parancsnoksága állomáshelyről alárendelt őrsi körletébe távozik, mindenkor gyakorolja; mire nézve a szolgálati szabályzat idevonatkozó határozványai mérvadók.

116. §.

Az iroda-kezelés az előirt szabályok szerint intézendő, s a szakasz-parancsnok egy iktató-jegyzőkönyvet és egy posta-kiadókönyvet, továbbá még egy általa személyesen kezelendő büntetési jegyzőkönyvet is vezet, — melybe azonban csakis az ő általa kiszabott fegyelmi büntetéseket iktatja, és a melyből minden hó végével, az annak folyama alatt előfordult büntetések felől, kivonat szerkesztendő és a szárny-parancsnokságnak beterjesztendő.

C.

A szárny-parancsnok részére.

117. §.

Két, vagy a beosztáshoz képest több szakasz-parancsnokság, az alárendelt őrsökkel együtt egy szár-

nyat képez, mely egy első vagy második osztályú százados által vezényeltetik.

A szárny-parancsnokság létszámereje azon vidéknek közigazgatási beosztásához alkalmaztatik, melynek területén az fel van állítva; mihez még ezen felügyeleti terület kiterjedése és lakosainak száma, valamint az őrsök felügyelésére szolgáló és különben létező közlekedési eszközök is, mint számbaveendő tényezők járulnak.

118. §.

A szárny-parancsnok a katonai rend és fegyelem kezeléseért, valamint a legénységnek a csendőrségi szolgálatban szükséges kiképzéseért felelős; továbbá felelős a legénység ruházataért, fegyverzeteért, élelmezéseért és elhelyezéseért, az irodai és pénzkezelésért, nemkülönben a különféle tárgyak nyilvántartásáért.

119. §.

Ezen felelősségből kifolyólag neki a parancsnoksága alatt álló szárny minden őrsét, minden félévben legalább egyszer meg kell szemlélnie; mire nézve a szakasz-parancsnokság számára megállapított részletes szabályok ő rá nézve is érvényesek.

120. §.

A szárny-parancsnokság a hatóságoktól és az alája rendelt őrsöktől hozzája érkező átiratokat és jelentéseket a fennálló ügykezelési szabályok szerint intézi el.

A szárny-parancsnok láttamozza, a csendőr-parancsnoksághoz való juttatás végett a szakasz-parancsnokok által beterjesztett eseményi jelentéseket, szemle-leleteit és egyáltalában minden egyéb jelentéseit, — azokat esetleg megjegyzéseivel, s különösen a szemle-leleteket a ne-

talán felmerült akadályoknak és hiányoknak elhárítása és orvoslása céljából tett intézkedéseinek fölemlítésével egészíti ki.

Az alárendelt összes legénység, valamint a hadapródok és tiszthelyettesek minősítvényi táblázatait, a szakasz-parancsnokok közreműködése mellett, ő szerkeszti és őrzi meg.

Ha altisztek és csendőrök erkölcsi magaviseletére vagy a közbiztonsági szolgálatban való magatartására nézve, a közigazgatási hatóság részéről alapos észrevételek tétettek, ezek a minősítvényi táblázatok illető rovataiban kifejezendők.

Az élelmezési és egyéb kiadásokat a szárny-parancsnok fedezi, mely végre a kellő pénzkészletet, a havi pénzszükségleti előirányzat alapján, a csendőr-parancsnokság pénztárából veszi át.

Az átvett pénzek elszámolása az e részben fennálló utasítások szerint történik, s a kezelésért a szárny-parancsnok felelős és kártérítésre kötelezett.

Hasonló módon kapják a szárny-parancsnokok az alattok álló legénység számára a csendőr-parancsnokságtól a szükséges ruházati, fegyverzeti, felszerelési és butor-zati anyagot, tárgyakat és egyéb alkatrészeket és lő-felszerelvényeket, melyeket ők bevételezni, és az előljáró csendőr-parancsnoksággal szemben, a fennálló külön szabályok szerint elszámolni tartoznak.

121. §.

A szárny-parancsnokságok a csendőr-parancsnoksággal mindennemű ügyekben közvetlenül közlekednek, a törzstől elkülönített szárny-parancsnokok azonban rend-kivüli események előfordultakor, és ha az ügy sürgős volta halasztást nem tűr, jogosultak —

az eset természetéhez képest — közvetlenül a honvédelmi vagy belügyministerhez jelentést tenni; mely célból a körülmények szerint, a fennálló utasítások megtartásával, a távirtdát is használhatják; de ezen közvetlenül tett jelentések másolatai, lehetőleg gyorsan, a csendőr-parancsnokságnak szintén megküldendők.

Ha oly viszonyok állanak be, melyek sürgős voltak és horderejüknél fogva a szabálytól való eltérést igazolják, akkor a fentebbi határozványok a kikülönített szakasz-parancsnokokra, valamint — ha például szemle-utazások alkalmával merülnek fel ily rendkívüli esetek — a csendőrtisztekre nézve általában mérvadók; csak hogy elhamarkodástól mindenkor óvakodjék, mivel ily eset előfordulta a jelentést tevő megbízhatóságát teszi kétségessé, és az ilyen intézkedésekért az illető felelős.

Ily közvetlenül tett jelentések másolatai, magától értetődőleg szolgálati uton, a csendőr-parancsnokságnak terjesztendők elő.

122. §.

Az őrsparancsnokok irodai teendői az elkerülhetlenül szükségesekre szorítkoznak és ok nélkül ne szaporítottassanak, miért is jelentéseik lehetőleg tömören szerkesztendők.

123. §.

Altisztek vagy csendőrök megdicsérésére, jutalmazására vagy kitüntetésére célzó ajánlatait, a csendőr-parancsnokságnak terjeszti elő.

Ha azonban az e részbeni indítvány a közigazgatási hatóság részéről tétetik, a szárny-parancsnok ezt — az alárendelt összes legénység működési eredményének egyarányú megítélése folytán — lelkiismeretesen megfon-

tolni és saját véleményét kifejezve, a tárgyalási ügyiratokat a csendőr-parancsnokság elé terjeszteni köteles.

Ily ajánlatoknál egyáltalában szükséges, hogy az illető egyénnek érdeme teljesen ki legyen derítve, és ha megkivántató, a tanuknak jegyzőkönyvileg, sőt a körülményekhez képest eskü mellett való kihallgatása útján megállapítva.

Ezen ajánlatok, jelentések alakjában szerkesztendők és az érdekelt csendőrségi egyénnek minősítvénye is fel-
említendő; — ha azonban az ajánlat jelvényes kitüntetésre szól, tényleírás szerkesztendő, melyhez az illetőnek minősítvényi táblázata, dicséreti és büntetési jegyzőkönyvi kivonata is melléklendő.

124. §.

A szárny-parancsnok a honvédszázad-parancsnok fegyelmi fenytő jogával bir.

Ha valamely altiszt vagy csendőr által oly büntethető tett követetik el, mely súlyosb fegyelmi fenytést érdemel, mint a milyennek kiszabására a szárny-parancsnok jogosítva van, vagy ha egyáltalában a fenytésre csak valamely magasabb előljáró van feljogosítva, és ha a vádlott személyes előállítása nem lehetséges, a szárny-parancsnokság által, a szolgálati szabályzat 650. pontja szerint, körülményes tényvázlat szerkesztendő, és a csendőr-parancsnokságnak illetékes intézkedés céljából felterjesztendő.

Ezen tényvázlat alapjául a szakasz-parancsnok részletes jelentése szolgáljon, mely a tényvázlathoz melléklendő.

125. §.

A fegyelmi fenytő hatalom gyakorlására nézve a honvédségi szolgálati szabályzat I. rész XIII. fejezete határozmányai mérvadók.

126. §.

Ha altiszt vagy csendőr, kiváló szolgálatteljesítés folytán jutalmazásban, dicsérő okiratban vagy jelvényes kitüntetésben részesíttetik, ez a szárny-parancsnok által, a minősítvényi táblázat kiegészítéséül szolgáló (H. minta szerinti) »Dicséreti jegyzék«-be iktatandó.

A szakasz-parancsnokságtól havonként beérkező büntetési jegyzőkönyvi kivonatok (116. §) a büntetési jegyzőkönyvbe szintén átiktatandók.

127. §.

Az irodai ügykezelésben való szigorú pontosság, a szárny-parancsnoknak fontos és felelősségteljes feladatának érvényre juttatását fogja előmozdítani.

D.

A csendőr-parancsnok részére.

128. §.

A csendőr-parancsnok a szolgálati körletében felállított összes csendőrségi osztagok parancsnoka; ő igazgatja ezeknek katonai, gazdasági és beligazgatási ügyeit és örködik afelett, hogy a közbiztonsági szolgálat a csendőrség, — mint a közigazgatási és törvényhatóságok végrehajtó közege — részéről, az ide vonatkozó törvényes és különös szabályok keretén belől, egész terjedelmében tüzetesen teljesíttessék.

129. §.

A parancsnok gondoskodik használható csendőrök kiképezéséről és azoknak a szolgálatban való megtartásáról, hogy így a közbiztonsági szolgálat rendelkezésére, mindenkor kellően kipróbált, megbízható és szakavatott közegek álljanak.

130. §.

A parancsnok kiváló figyelmet fordítson arra, hogy a parancsnoksága alatti tiszteket, altiszteket és csendőröket lehetőleg rövid idő alatt minden irányban tökéletesen megismerje, hogy így őket szellemi és testi tulajdonságaikhoz képest czélszerűen beoszthassa és legjobban alkalmazhassa.

Tudnia kell az alárendeltjeiben jó szellemet, becsvágyat, kötelesség-hűséget és önérzetet ébresztteni és fentartani, valamint az összes csendőrség közszellemének ápolására is hatni.

A fegyelem szigorúan kezelendő.

131. §.

A parancsnok a közbiztonsági szolgálatra és a csendőrség alkalmazására vonatkozó, mindennemű ügyekben a belügyministernek van alárendelve, kinek a közbiztonságra, rendre és csendre vonatkozó minden fontos eseményeket azonnal, a közönségeseket pedig havonként egyszer, — az alosztályoktól beérkező eseményi jelentések alapján feljelenti.

Személyes, valamint a fegyelem és katonai rend fentartására vonatkozó minden ügyben a honvédelmi ministernek van alárendelve.

132. §.

A parancsnoknak szakadatlanul azon kell lenni, hogy a legénységi állomány fogyatékát az 1881. évi II. törv.-czikk értelmében olyképen pótolja, hogy az lehetőleg mindenkor kiegészítve legyen.

133. §.

A parancsnok köteles arról gondoskodni, hogy a legénységnek ruházata, szerelvénye és fegyverzete a szabályoknak megfelelő és kifogástalan állapotú legyen.

134. §.

A csendőr-parancsnok fő- és altisztek útján intézi:

a) a próbaszolgálatra felvett egyén;

b) az őrsökön levő csendőrök, — és

c) az altisztségre kijelöltek oktatását, mely célból az évszakra való tekintettel, napirendet ad ki.

Az írás-tanításnak főcélja oda irányuljon, hogy a csendőrök — lehetőleg rövid idő alatt — kisebb fogalmazásban is kiképeztessenek.

Önálló szolgálati működésre csak értelmesb és tapasztaltabb csendőrök alkalmazhatók, s ezek az altiszti tanfolyamnak jó eredménnyel végzése után, altisztekké is léptethetők elő.

A katonai kiképezés a katonás fellépésre és a fegyverek helyes és biztos kezelésére szorítkozzék, mi — miután a csendőrök nagyobb része három évi sorhadszolgálat kötelezettségét kitöltötte, vagy a honvédségnél katonailag már kiképeztetett, — csak kevés időt vehet igénybe.

135. §.

A szolgálat és fegyelem terén előforduló és e végre különösen alkalmas események oktatólagos napiparancsok tárgyául használandók fel, melyekben a tények a legfontosabb mellékkörülményeikkel együtt röviden, de érthetően leírandók és az érdekelt csendőrök működése megbírálandó.

Továbbá valamennyi alosztály szolgálati tevékenységének figyelemmel kísérése, a csendőrpáncsnok részére

szintén alkalmat fog nyújtani arra, hogy a szolgálat-telejesítésben általában vagy egyes esetekben észlelt hiányokat és bajokat megszüntesse, a szolgálat kezelését ezen utasítás határozványai szerint szabályozza és folyó kapcsolatba hozza.

Minden őrsparancsnok és szemléttartó tiszt, az oktató parancsoknak tananyagul való felhasználására köteles.

136. §.

Az iránt, hogy a közbiztonságra vonatkozó országos törvények és rendeletek, nemkülönb a belügyminisztérium által jóváhagyott törvényhatósági szabályrendeletek, a csendőr-parancsnokságnak kiadassanak, a többi ministerekkel egyetértőleg a belügyminister intézkedik, ugyane célból a csendőr-parancsnokság, szárny- és a kiküldönített szakasz-parancsnokságok számára, a hivatalos lap és a honvédségi rendeleti közlöny egy-egy példánya megküldetik.

137. §.

A parancsnok minden a szolgálati szabályzat értelmé szerint elébe terjesztett kérelmet vagy panaszt elintézni, vagy ha ez az ő hatáskörébe nem tartoznék, az elintézés érdekében való további lépéseket megtenni tartozik.

Őrmester illetőleg tiszthelyettestől lefelé vagy legénység kérelmeit avagy panaszait a szemléttartó parancsnoknak közvetlenül, tehát a szolgálati ut mellőzésével is előadhatja.

Ily kérelmek vagy panaszok fölött azonnal kell dönteni, s ha ezt saját hatáskörében nem eszközölheti, az ügyet véleményezés mellett a belügy-, illetőleg honvédelmi ministerhez felterjeszteni.

138. §.

A közbiztonsági szolgálatban szerzett kiváló érdemek megjutalmazása érdekében, az illetőnek megdicsérese vagy jutalomdíjban részesítése, esetleg különös tekintetbevételt érdemlő esetekben, a legfelsőbb elismerés kifejezése vagy jelvényes kitüntetés adományozása céljából, — a parancsnok részéről ezen utasítás 123. §-a értelmében járandó el.

139. §.

A csendőr-parancsnok az ezred-parancsnok fegyelmi fenytő jogával bir (szolg. szab. I. rész 665. és 666. pontjai).

Ha nagyobb kiterjedésű és nagyobb állományyal bíró parancsnokság mellé, még egy második törzstiszt vagy kivételesen százados van mint parancsnoki helyettes beosztva, — ez, valahányszor a parancsnokot helyettesíti, szintén az ezredparancsnok fegyelmi fenytő jogát gyakorolja (szolg. szab. I. rész 660. pontjának 2-ik ki kezdése), — szemleutazásai alkalmával azonban, a különített zászlóalj-parancsnok fegyelmi fenytő jogával bir.

A csendőr-parancsnok őrzi meg az állománybeli és próbaszolgálatattételre vezényelt tisztek és a számvivő minősítvényi táblázatainak fogalmazványi példányait, valamint a tisztek kötelezőit is, — ő vezeti sajátkezűleg, és őrzi meg a tiszti büntetési jegyzőkönyvet.

A minősítvényi táblázatok szerkesztése a honvédség részére fennálló szabályok szerint történik.

A minősítvényi táblázatok szerkesztésére és véleményezésére hivatott előljárók, a K. mellékletből kivehetők.

140. §.

A parancsnok (és nagyobb parancsnokságnál a mellette rendelt törzstiszt vagy százados) az alosztályokat és őröket a honvédelmi minister utasításai szerint szemléli meg, jogosult azonban bármikor ott megjelenni, vagy helyettesét kiküldeni, a hol akár esetleg szükségessé vált rendkívüli közbiztonsági intézkedések eredményének biztosítása céljából, akár pedig fegyelmi tekintetből, — a közbelépést szükségesnek tartja.

Magától értetik, hogy a parancsnok a fentebbi célra, az alárendelt tisztek bármelyikét, a megállapított szemleutazási renden kívül is, a felmerülő szükséghez képest belátása szerint alkalmazhatja.

141. §.

A parancsnok (esetleg helyettese) győződjék meg szemlevizsgálatai alkalmával, a közigazgatási hatóságok és bíróságok szolgálati felhívásainak a csendőrségi őrök által helyesen lett fogantatása, valamint egyáltalában a csendőrség pontos kötelesség teljesítése felől, figyeljen a csendőröknek katonai tekintetben és a csendőrségi szolgálati szabályokban való kiképezésére, a fogalmazásban való haladására, a fegyelem fentartására, a szabályszerű öltözködésre, fegyverek és a lőszer jókarbantartására, az őrsirodák és őrspénztárak helyes kezelésére, a laktanya-szabályok pontos megtartására; és különösen a csendőrök ellátási viszonyai felől szerezzen magának tudomást.

A szárny-parancsnokságok meg szemlélésénél ezenfelül még a kincstári pénzek, továbbá a ruházati cikkek és anyagok kezelése megvizsgálandó; a büntetési jegyzőkönyvek és a legénység minősítvényi táblázatai is — megtekintendők; — végre a közigazgatási és más

hatóságok, s esetleg az állomás- illetőleg honvéd-állomás-parancsnokságokkal is értekezvén, a csendőrség működése, nemkülönben a csendőrök erkölcsi magatartása felől biztos adatok szerzendők.

Ha ezen törzstisztek valamelyike, szemle-utazása folytán fegyelmi, szolgálati vagy beligazgatási tekintetben oly fontosabb észleleteket tett, melyeket saját hatáskörében nem intézhet el, e részben a belügy- illetőleg a honvédelmi miniszternek tesz jelentést.

142. §.

A parancsnok gondoskodik arról, hogy az alosztályok minden illetékeit, a megfelelő időben megkapják, s a parancsnokságra bízott pénz- és anyag-készletnek a fennálló különös szabályoknak és utasításoknak értelmében való helyes kezeléseért felelős.

143. §.

A parancsnok gondoskodik az alosztályoknak a csendőrségi elhelyezési szabályok értelmében való megfelelő elszállásolásáról; — de emellett a kincstár érdekeit is képviselve, minden szabályellenes követelést, visszautasítani tartozik.

144. §.

A fentebb jegyzett utasításokon kívül, egyébiránt a szolgálati szabályzatban az ezredparancsnok számára előírt szabványok, a csendőr-parancsnokra nézve szintén mérvadók.

145. §.

A parancsnok készíti el az évi költségelőirányzatot s azt minden megelőző év július hó 1-ig, valamint minden megelőző év márczius hó utójáig a ruházat és

egyéb szükségletek biztosítására szükséges tárgyalási iratokat, az árlejtések kihirdetése illetőleg az árlejtési feltételeket, végül az ezek alapján megkötött szerződéseket minden előző év augusztus hó utolsó napjáig szintén jóváhagyás végett, a magyar királyi belügyminiszterhez terjeszti fel.

Továbbá minden év január hó 1-én, új elhelyezési táblázatot szerkeszt, melynek egy-egy példányát a belügyminiszternek és honvédelmi miniszternek, a honvéd főparancsnokságnak, a honvéd kerületi parancsnokságnak és a honvéd-dandár-parancsnokságoknak; továbbá a cs. és kir. főhad-, illetőleg hadparancsnokságnak; a felügyeleti kerületét képező minden vármegye hatóságának; Budapest főváros kir. főkapitányságának; a parancsnokság alosztályát képező minden szárny-, szakasz- és őrsparancsnokságnak, s minden magyar kir. csendőr-parancsnokságnak megküldeni tartozik.

146. §.

A parancsnok terjeszti fel időszakonként, a parancsnoksági kerület összes számadásait, az ez iránt fennálló különös szabályok alapján, a m. kir. belügyminiszterhez.

147. §.

A parancsnokság, kerületében foganatosított működésről a parancsnok által, ugy a bel- mint a honvédelmi miniszterhez, minden következő év február 10-ig évi részletes jelentés és táblás kimutatás terjesztendő.

Ezen évi jelentésben felveendőkre nézve a belügyminiszterium által külön utasítás fog kiadatni.

148. §.

Az 1881. évi III. törv.-cikk 8. §-ában említett, a m. kir. csendőrséget illető katonai, személyi és fegyelmi ügyek elintézése céljából, a magyar királyi honvédelmi

ministeriumba egy magasabb rendfokozatú csendőr törzs- és egy főtiszt vezényeltetik, kiknek működési köre a honvédelmi minister által határoztatik meg; — ezen törzs- és főtiszt illetékei és a főfelügyeleti ellenőrzésből eredő költségek, a belügyministeriumi költségvetés csendőrségi rovatába vétetnek fel.

149. §.

A szolgálati utasítás, továbbá a szervezeti utasítás 1., 2., 8., 13., 14., 18., 23., 24., 28., 32. és 45. §§-ainak határozványai 1881. évi október hó 1-ével, a szervezeti utasítás többi határozványai ellenben 1882-ik évi január hó 1-ével lépnek hatályba.

Ugy a szervezeti mint a szolgálati utasítás életbe léptével az eddig fennállott ideiglenes utasítások hatályon kívül helyeztetnek.

150. §.

Ezen, valamint a szervezeti utasításban foglalt határozatok, a csendőr-tisztek által alárendeltjeiknek magyarázandók és ezekre a csendőrök beoktatandók; a csendőrség összes személyzete által pedig kivétel nélkül, mint kötelező szabály tekintendők, és alakilag is pontosan végrehajtandók.

Minélfogva ezen szabályok határozványainak önkényű magyarázása szigorúan tiltatik; ha mindazonáltal mégis valamely részben részletes felvilágosítás válnék szükségessé, ez iránt a szárny- és szakasz-parancsnokok részéről szolgálati uton, a parancsnokság részéről pedig a belügyministerhez, illetőleg a honvédelmi ministerhez teendő előterjesztés.

Kelt Budapesten, 1881. évi október hó 1-én.

Tisza Kálmán, s. k.
Szende Béla, s. k.

Magy. kir. csendőr-parancsnokság -dik szárny.

-dik számú órs Magyar-Nádoson.

A. minta

a cs. szolg. ut. 107. §. 1. pontjához.

Állomás-szolgálati könyv

megkezdett:

befejeztetett:

Tételszám	Keltezés, a tüzetesen kiszabandó szolgálati működés neve, megkezdésének ideje és tartama stb., valamint a teljesítésre vezényelt legénység megnevezése
67	<p>1878. márczius 8-án.</p> <p>Laktanya-készültség: Szalka Péter, próba-csendőr.</p> <p>1-ső Felszólított szolgálat.</p> <p>Reggeli 8 órától a befejezésig. A magy.-nádosi szolgabírói hivatalnak 1878. márczius 7-én 488. sz. a. kelt felszólítása folytán Varga Sándor, Szüts József, Takáts János, Kovács András és Lakatos Márton magy.-sárdi lakosok elfogandók, a birtokukban talált fegyverek elkobzandók, s ők a nevezett szolgabírói hivatalhoz bekisérendők, hová a fegyverek is beszo- gáltatandók. Hegedűs Antal őrsvezető és Dudás András csendőr.</p> <p>1-ső Rendes szolgálat.</p> <p>Délután 4 órától f. hó 9-iki délután 4 óráig a járőrszolgálati táblázat 3. tételében megnevezett helyiségek és tanyák átportyázása és nyomozó levéllel üldözöttek megfigyelése. Rigó János és Nagy Miklós csendőrök.</p> <p>1-ső Uti járőr.</p> <p>Este 7 órától f. hó 9-iki reggeli 7 óráig az innen Válaszutig vezető útvonal átportyázására, a közcsend, rend és biztonság fentartása czél- jából egyáltalában, s nyomozandók megfigyelése végett. Galamb György és Markó Péter csendőrök.</p>
	<p>1878. márczius 9-én.</p> <p>Laktanya-készültség: Sas Károly, csendőr.</p> <p>2-ik Rendes szolgálat.</p> <p>Délután 4 órától folyó hó 10-iki d. u. 4 óráig a járőrszolgálati táblázat 4. tételében megnevezett helyiségek és tanyák átportyázása és nyomozandók, s különösen a N-i indóházban éjféltől megérkező személy-vonat felügyelése, általában pedig a közrend, csend és biztonság fentartása. Veréb Mátyás és Kis János csendőrök.</p> <p>stb. stb.</p> <p>Megjegyzés: A szolgálat minden neme havonkiut 1-gyel kezdődő külön folyó számmal jelölendő meg.</p>

A szolgálati működés eredménye	Azon napok száma, a me-lyekre étközési pótlék jár	Megjegyzés
<p>A tegnap délután 3 órakor Kalányos András katona - szökevény őrkisérésére vezényelt Kiss János és Sas Károly csendőrök ma reggeli 4^{1/2} órakor bevonultak s jelentették, hogy nevezett foglyot az X. számú cs. és kir. gy. ezred tartalékparancsnokságának átadták, visszatértük pedig a kijelölve volt helyiségeket átportyázták és tör- vénsértést vagy rendellenességet nem észleltek.</p> <p>Ezen három járőr még nem vonult be.</p> <p>Kelt Magyar-Nádoson, 1878. márczius 8-án.</p> <p>Veréb Mátyás s. k., csendőr, helyettes őrsparancsnok.</p>		<p>42. szám iktató.</p> <p>Az őrsparancsnokságot és pénztárt és pedig: Zsoldmaradékot semmit, átalány - pénzekben 11 frt 54 krt átadtam.</p> <p>Hegedűs Antal s. k., őrsvezető.</p> <p>átvettem: Veréb Mátyás s. k., csendőr.</p>
<p>A tegnap reggel 8 órakor elindított járőr ma délután 3 órakor vonult be és jelentette, hogy a nevezett 5 m.-sárdi lakost minden baj nélkül elfogta, s a náluk talált 5 drb. pisztolyt elkoboz- ván, őket ezekkel együtt a m.-nádosi szolgabírói hivatalnak elismervény mellett átadta</p> <p>A tegnap d. u. 4 órakor eligazított járőr, ma d. u. 4 órakor vonult be és jelentette, hogy rend- és törvényellenest nem fedezett fel.</p> <p>A tegnap este 7 órakor eligazított járőr ma d. u. 5 órakor vonult be és jelentette, miszerint éjfélt utáni 2 órakor az átportyázandó utvonaltól délre eső N. községben kitört tűzvészt észlelvén, oda sietett, a tűzoltásnál a község-előljárósságot támogatta és a tűz teljes eloltásáig azaz d. u. 1/2 1 óráig a helyszínen maradt; a tűz vigyázat- lanság következtében tört ki, 5 lakház mellék- épületeivel együtt égett el, emberélet vagy álla- tokban kár nem történt; a kár megközelítőleg 3000 forint, a járőr a részére kiszabott időn túl 10 órával maradt szolgálatban. — A szolgabírói hivatalnak a tüzészet felől jelentés tétel. stb. stb.</p> <p>Kelt Magyar-Nádoson, 1878. márczius 9-én.</p> <p>Hegedűs Antal s. k., őrsvezető.</p>	1	<p>Az őrsparancsnokságot és pénztárt és pedig: Zsoldmaradékot semmit, átalány - pénzekben 11 frt 54 krt átadtam.</p> <p>Veréb Mátyás s. k., csendőr.</p> <p>átvettem: Hegedűs Antal s. k., őrsvezető.</p> <p>53. szám iktató.</p> <p>N. N. főhadnagy szakasz- parancsnok úr ma este 7 óra- kor az őrs megsejtelése czéljából megérkezett.</p>

Magy. kir. csendőr-parancsnokság -dik szárny.

..... -dik számú őrs Magyar-Nádoson.

B. minta.

a cs. szolg. ut. 107. §. 2. pontjához.

Vezénylő lajstrom

az 1878-ik évre.

Magyar kir. csendőr-parancsnokság.

Vezénylő-
1878. évi

Örsvezető		C s e n d -									
a hó napján	Hegedűs Ant.	Veréb Mátyás	Kis János	Rigó János	Nagy Miklós	A s z o l g á -					
1	1 ellenőrz. járőr	bevonult	10	1 rendes szolg.	1	lakt. készütségg	bevonult	10			
2	bevonult	14	1 uti járőr	8	lakt. készütségg	2 rendes szolg.					
3			lakt. készütségg	3 rendes szolg.	14	bevonult	21	3 rendes szolg.	14		
4	1 segély szolg.	8	4 rendes szolg.	1 segély szolg.	8	beteg		lakt. készütségg			
5			folytatta	2 uti járőr	12	5 rend. szolg.		lakt. készütségg			
6	2 ellenőrz. járőr	10	bevonult	40	lakt. készült.	bevonult	16	2 ellenőrz. járőr	10		
7			2 felsz. szolgálát	15	1 fogoly-kiséret			2 felsz. szolg.	15		
8	3 felsz. szolgálát	16		bevonult	19	6 rendes szolg.		6 rendes szolg.			
9			7 rend. szolgálát		7 rendes szolg.	bevonult	24	bevonult	24		
10			bevonult	21	bevonult	21	2 segély szolg.	2 segély szolg.			
11	3 ellenőrző járőr			lakt. készült.		bevonult	26	bevonult	26		
12	bevonult	19	4 uti járőr								
13			bevonult és lakt. készütségg	20	3 felsz. szolgálát	6	9 rendes szolg.	2 fogoly-kiséret	6		
14	felsz. szolgálát	2		lakt. készült.		bevonult	20				
15			5 felsz. szolgálát					10 rend. szolg.			
16			bevonult	8	3 segély szolg.	lakt. készütségg		bevonult	20		
17					folytatta		11 rendes szolg.				
18	4 ellenőrző járőr	12	12 rend. szolg.		bevonult	48	bevonult	14	lakt. készült.		
19			bevonult	20		6 felsz. szolg.	6	13 rendes szolg.	10		
20	5 uti járőr	10		áthelyeztetett		5 uti járőr	10				
21			15 rend. szolg.					15 rend. szolg.			
22			folytatta					folytatta			
23			bevonult	50		3 fogoly-kiséret		bevonult	50		
24	4 segély. szolg.		lakt. készütségg			bevonult	18				
25	folytatta					lakt. készütségg		17 rendes szolg.			
26	bevonult	50	18 rendes szolg.			18 rendes szolg.		bevonult	22		
27			bevonult	36		bevonult	36	6 uti járőr			
28	5 ellenőrző járőr	10				lakt. készütségg		bevonult	12		
29			8 felsz. szolgálát	8		8 felsz. szolgálát	8				
30						20 rendes járőr		lakt. készült.			
31			lakt. készütségg			bevonult	18	4 fogoly-kiséret	7		
	Összesen	151	Összesen	230	Összesen	129	Összesen	217	Összesen	226	

Megjegyzés: A vezénylő-lajstrom számára 7 lv papír varrandó össze egy füzetbe s mindegyik hónapnak egy külön heitős lapoldal rovatolandó, minek folytán az év 12 hónapja ugyanazon egy füzetben lesz tartalmazva; ezen füzet két csomagoló papír borítékkal és cím-felirattal látandók el.

-ik szárny.

-ik számú örs Magyar-Nádoson.

lajstrom
márczius hóra.

Ö r ö k										Honvéd szakasz- vezető próbacsendőr	
Sas Károly	Dudás And.	Galamb Gy.	Markó Péter	Szalka Péter	l a t n e m e						
rendes szolg.	1				1 ellenőrz. járőr						
1 uti járőr	8	2 rend. szolg.			bevonult	14					
		bevonult	21								
4 rend. szolg.		1 felsz. szolg.	16		1 felsz. szolg.	16					
folytatta		5 rend. szolg.			2 uti járőr	12					
bevonult	40	bevonult	16	kórházból be- vonult	beteg	áthelyezve bevonult					
1 fogoly kíséret		lakt. készült.			beteg						
bevonult	19	3 felsz. szolg.	16	3 uti járőr	3 uti járőr						
lakt. készült.				bevonult	bevonult	22					
2 segély szolg.		8 rend. szolg.		lakt. készült.	beteg						
bevonult	26	bevonult	20	3 ellenőrző járőr	kórházba						
		lakt. készült.		bevonult							
9 rendes szolg.		2 fogoly kíséret	6	3 felsz. szolg.	6						
bevonult	20	4 felsz. szolg.	2								
lakt. készült		10 rend. szolg.		5 felsz. szolg.							
3 segély szolg.		bevonult	20	bevonult	8						
folytatta				11 rendes szolg							
bevonult	48	12 rend. szolg.		bevonult	14						
lakt. készült.		bevonult	20	13 rendes szolg.	10						
14 rendes szolg.				lakt. készült.							
bevonult	22	7 felsz. szolg. és lakt. készült.	8	7 felsz. szolg.	8						
		16 rend. szolg.		16 rendes szolg.							
lakt. készült		bevonult	16	bevonult	16	bevonult 3 nap szolg. mentes					
		4 segély szolg.		4 segély szolg.							
6 napi szabads.		folytatta		folytatta							
		bevonult	50	bevonult	50	lakt. készült.					
						lakt. készült.					
		19 rendes járőr		19 rendes járőr		5 ellenőrz. járőr	10				
		bevonult	24	bevonult	24	lakt. készült.					
		lakt. készült.									
bevonult		4 fogoly-kiséret	7	21 rendes járőr		21 rendes járőr					
Összesen	184	Összesen	242	Összesen	177	Összesen	74	Összesen	162		

lezáratott Magyar-Nádoson, 1878. évi márczius hó 31-én.

Hegedűs Antal s. k.,
örsvezető.

Magy. kir. csendőr-parancsnokság -dik szárny.

-dik számú őrs Magyar-Nádoson.

C. minta

a cs. szolg. ut. 107. §. 3 pontjához.

Iktató jegyzőkönyv

az 1878-ik évre.

Folyószám	A beérkezés napja	A hatóság nevének, valamint az ügydarab kelte és számának feljegyzése
91	1878. márczius hó 7-én	A m.-nádosi szolgabírói hivatal. 1878. márczius 7-én 488. szám.
92	1878. márczius hó 8-án	A m.-nádosi szolgabírói hivatal. 1878. márczius 8-án. 501. szám.
93	1878. márczius hó 11-én	Az n i királyi járásbírótság. 1878. márczius 10-én. ^{354.} b. f. szám.
94	1878. márczius hó 11-én	Hivatalból.
95	1878. márczius hó 11-én	A magyar királyi X. számú szárny-parancsnokság. 1878. márczius 10-én.
96	1878. márczius hó 11-én	

T á r g y	Az elintézés módja és kelte	Jegyzet.
Varga Sándor, Szüts József, Takács János, Kovács András és Lakatos Márton m.-sárdiak elfogandók, a náluk talált fegyverek elkobzandók és ők a szolgabírói hivatalhoz bekisérendőek, hová az elkobzott fegyverek is beszoigáltatandók.	végrehajtatott márczius hó 8-án	⁶⁷ á. sz. k. tétel
A folyó hó 10-én N ben tartandó sorozáskor a sofozó bizottság támogatására, illetőleg a csend és rend fentartása céljából 3 emberből álló karhatalmi segély nyújtandó.	megtörtént márczius hó 10-én	⁶⁹ á. sz. k. tétel
Spitzer Miksa kereset alatti fogoly folyó hó 13-án a kolozsvári magyar királyi bünyfenyítő törvényszékhez kísérendő át.	foganatosított márczius hó 13-án	⁷² á. sz. k. tétel
Sas Károly csendőr folyó hó 25-től számított 6 napi szabadságot kér N be, családi ügyek rendezése céljából.	márczius hó 11-én a szakasz-parancsnoksághoz jelentés	
A folyó hó 11-étől 20-áig bezárólag az örs számára kijáró illetekeket, összesen frt . . . krt küldi.	kezeltetett, lásd a Zsold-elosztó füzetet 1878. márczius hó 11-én	

Magyar kir. csendőr-parancsnokság-ik szárny

.....-ik számú őrs Magyar-Nádoson.

D. minta.

A cs. szolg. ut. 107. §. 4. pontjához.

Szemle-jegyzőkönyv.

A szemle		Szemle-lelet
megkezdésének	befejezésének	
napja és órája		
		Legénység : Öltözék, szerelék és egyéb tárgyak : Fegyverzet és lőszer : Oktatás : Szolgálat : Fegyelem és magaviselet : Élelmezés : Elhelyezés : Iroda- és pénztárak : Kérelmek és panaszok : Lovak és lószerek : Egyéb megjegyzések :

Magyar kir. csendőr parancsnokság-ik szárny.

.....-ik számú őrs N ben.

E. minta.

A cs. szolg. ut. 107. §. 5. pontjához.

Zsold-elosztó.

Rendi fokozat	N é v	Mely időre	Zsold		Szolgálati pótdíj		Étkezési pótlék		Egyéb		Összesen	A kézhezvételnél az élvezetjogosult által való sajátkezü bizonyítása	
			i l l e t é k										
			frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt		kr.
Zsoldjegyzék szerint a szárnyparancsnokságtól átvétetett		1878 április 1-től 10-ig	43	76	3	50	2	40	.	.	49	66	N. N. s. k. őrsvezető.
Őrsvezető	N. N.	»	10	96	2	12	96	N. N. s. k. es ndőr.
Csendőr	N. N.	»	8	20	1	50	.	40	.	.	10	10	N. N. s. k. csendőr.
»	N. N.	»	8	20	.	.	.	80	.	.	9	.	N. N. s. k. csendőr.
»	N. N.	»	8	20	.	.	.	80	.	.	9	.	N. N. s. k. csendőr.
»	N. N.	»	8	20	.	.	.	40	.	.	8	60	N. N. s. k. csendőr.
Összesen . .			43	76	3	50	2	.	.	.	49	66	
A kiadást levonva maradék			

Kelt

kifizette

N. N. s. k.,

őrsvezető, őrsparancsnok.

Hogy a kifizetés előttünk akadály nélkül történt, bizonyítjuk :

N. N. s. k.,
csendőr.N. N. s. k.,
csendőr.

Magy. kir. csendőr-parancsnokság-ik szárny.

.....-ik számú órs Nben.

F. minta.

A cs. szolg. ut. 107. §. 6. pontjához.

Posta- és kiadó-napló.

A kiadás napja	Tárgy	Kihez és hová címezve	A darabok száma	Az átvétel	
				napja	elismerése
1878. április 1-én	Ikt. szám 56.	A királyi járásbiró- ságnak Helyben	1	1878. április 1-én	N. N. s. k., iktató.
1878. április 2-án	Zsoldjegyzék 11-től 20-ig	A szárnyparancsnok- ságnak N.....ben	3	1878. április 2-án	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; text-align: center; line-height: 40px;"> posta- bélyeg </div>
	Ikt. sz. 57.	A királyi járásbiró- ságnak N.....ben			
	Ikt. sz. 58.	Az órparancsnok- ságnak N.....ben			
					N. N. s. k., posta-kiadó.

Magy. kir. csendőr-parancsnokság -dik szárny.

-dik számú őrs N ben.

G. minta

a cs. szolg. ut. 107. §. 7. pontjához.

Ieltár

a laktanya-butorok, ágyneműek, konyha-eszközök, továbbá
irodai eszközök, könyvek és egyéb kincstári tárgyak felől.

Laktanya-butorok

És pedig

teljes ágynyoszolya	deszka		asztal	stb.
	oldal vagy hossz-	fej vagy rövid		
lőszór-vánkos	lőszór-vánkos	lepedő	zsák	vánkos
szállma	nyári	téli	szék	író-
nyári	téli	szék	író-	záros-
nyári	téli	szék	író-	közös-

1874. évi november 20-án az űrs létesítése alkalmával való beruházása	5	10	10	5	10	20	5	5	5	5	6	1	1	2
1878. április 1-én mint használhatlan kiselejtített és a szárny-parancsnoksághoz beszállított				4	5	1								
Ennélfogva : marad készlet	5	10	10	5	6	15	4	5	5	5	6	1	1	2
1879. évi április 5-én a beszállított tárgyak pótlásául átvétetett				4	5	1								
A szárny-parancsnokságtól 1879. évi április 7-én szám alatti rendelet folytán átvétetett														
Ennélfogva : marad készlet	5	10	10	5	10	20	5	5	5	5	6	1	1	2

Konyha-eszközök

Irodai eszközök, könyvek

Istállók berendezése

cseber	dézsza	veder	moslékos dézsza	konyha-szekrény	deszka	nyújtó	asztal	konyha	lapító	tálas polcz	stb.	laktanya ezimábla	hivatalos pecsétnyomó	papíroló	tintatartó	I. rész	II. rész	III. rész	laktanya-rendszabályok	szolgálati utasítás	stb.	itató veder	alom villa fából	istálló seprő	abrak rosta	stb.	
viz-tartó																											
1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1			3	3	3	3		
																									1	1	
1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1			3	3	2	2		
																									1	1	
																			1								
1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1			3	3	3	3		

H. minta.

a cs. szolg. ut. 126. §-ához.

Dicséretetek jegyzéke.*)

Veréb Mátyás rendőr.					
Folyó szám	Mely rendi fokozatban lett megdicsérve	A dicséretre méltó tett		Ki által? és mely rendelet vagy parancssal dicsértetett meg	Megjegyzés
		megnevezése	rövid vázlat		
1	rendőr	bátor és tapintatos magatartás ellenszegülőkkel szemben	N. ... községben a marhavész alkalmával több beteg marha lévén lebunkózandó, ezek tulajdonosai ellenszegültek, sőt felfegyverkezve, a bizottságot oly módon támadták meg, hogy annak tagjai a község házában menekülni kénytelenítettek. Veréb (Szalka csendőrrel) mint karbatalmi segély lévén jelen, Csóka András N...i mészárost a főczinkost elfogta, s bátor és tapintatos fellépése által a többieket lecsendesítette és a bizottság tovább működését lehetőségessé tette.	N. ... vármegye főispánjának ajánlata folytán, a m. kir. ... csendőr-parancsnokság 1878. évi február 19-én X. szám alatt kiadott napi parancsával: nyilvánosan megdicsértetett.	

*) A minősítvényi táblázat 8. rovata kiegészítéséül ahhoz csatolandó.

Magy. kir. ... csendőr-parancsnokság, 4-dik szárny.

-dik számú őrs, Magyar-Nádoson.

I. minta.

a cs. szolg. ut. 95. §-ához.

Szolgálati könyvecske.

1. (2., vagy 3.) szám.

Kiadatott:

a magyar kir. ... csendőr-parancsnokság
4-ik szárny-parancsnoksága által.

Kolozsvártt, 1878. évi márczius hó 1-én.

N. N. s. k.,
százados, szárny-parancsnok.HIVATA
LOS
PECSÉ!

Megjegyzés. Ezen »Szolgálati könyvecske«, melynek boritékál a fentebbi címleap szolgáljon, a következő lapoldalakon látható szöveglapokból áll és nagy irodai alakú papírból nyolczadrétlen összefűzve állítandó ki; — mindegyik könyvecskéhez 4—5 lv használendő, és a lapoldalak megszámozandók.

M e g h a g y á s	A szolgálat megkezdése	
	napja	órája
<p>Felszólítás folytáni szolgálat.</p> <p>Hegedüs Antal őrsvezető-járőrvezető.</p> <p>Dudás András csendőrrel.</p> <p>A m.-nádosi szolgabírói hivatalnak 1878. márczius 7-én 488. szám alatt kelt felszólítása folytán Varga Sándor, Szüts József, Takács János, Kovács András és Lakatos Márton m.-nádosi lakosok elfogadók, a birtokukban talált fegyverek elkobzandók, s ők a nevezett szolgabírói hivatalhoz bekisérendők; hová a fegyverek is beszolgáltatandók.</p>	1878. márczius 8-án	reggeli 8 órákor
<p>Uti járőr.</p> <p>Veréb Mátyás csendőr-járőrvezető.</p> <p>Szalka Péter próba-csendőrrel.</p> <p>Az innen Hidalmásig vezető útvonal átportyázása, egyáltalában a közcsend, rend és biztonság fentartása céljából, nemkülönbén nyomazandók megfigyelése végett visszatérés ugyanazon vonalon.</p>	1878. márczius 12-én	este 6 órákor
<p>Ellenőrző-járőr.</p> <p>Hegedüs Antal őrsvezető-járőrvezető.</p> <p>Szalka Péter próba-csendőrrel.</p> <p>Rigó és Galamb csendőrök által teljesítendő rendes szolgálat ellenőrzése céljából portyázás N.....ig továbbá az X.....ben lakó N. N. és N. N. megszabadult fegyenczek megfigyelése.</p>	1878. márczius 18-án	délután 5 órákor

A helységekben való		A helység-előljáróság vagy más hatóság bizonyítása
megérkezés	elindulás	
ó r á j a		
1878 8-án d. u. 2 órákor	márczius 9-én reggel 6 órákor	N. N. s. k., m.-nádosi bíró.
1878 9-én d. u. 2 órákor	márczius 9-én d. u. 2 ¹ / ₂ órákor	A nevezett 5 egyént és 5 darab pisztolyt átvettem. N. N. s. k., szolgabíró segéd. Bevonult 1878. márczius hó 9-én. Veréb Mátyás, csendőr, helyettes őrsparancsnok.
1878 13-án reggel 8 órákor	márczius 13-án reggel 9 órákor	Egy kettős utazási okmányokkal ellátott és letartóztatott gyanus egyént átvettem. N. N. s. k., hidalmási szolgabíró. Bevonult 1878. márczius 13-án, délután 2 órákor. Hegedüs Antal s. k., őrsvezető, őrsparancsnok.
1878 18-án este 10 órákor	márczius 18-án este 10 ¹ / ₂ órákor	N. N. s. k., n.....i jegyző.
1878 19-én éjjel 2 órákor	márczius 19-én éjjel 3 órákor	N. N. s. k., x.....i bíró. Bevonult 1878. márczius 19-én, reggeli 5 ¹ / ₂ órákor. Veréb Mátyás s. k., csendőr, helyettes őrsparancsnok.

K. melléklet

a cs. szolg. ut. 139. §-án.

Kimutatás

a csendőr-tisztek és hadapródok minősítvényi táblázataik szerkesztésére és azok véleményezésére nézve.

Nevezetesen	Tisztségek, a kiktől a minősítvényi táblázatok szerkesztendőek	A szerkesztésre	A véleményezésre
hivatva vannak			
A honvédelmi ministeriumnál	A csendőrségi ügyosztály vezetője	a csoportfőnök és a honvédelmi ministeri államtitkár	a honvédelmi minister
	Vezényelt főtiszt	a csendőrségi ügyosztály vezetője és a csoportfőnök	
A m. kir. csendőr-parancsnokságoknál	Csendőr-parancsnok	a honvédelmi ministerium csendőrségi ügyosztály vezetője a belügyministerium csendőrségi ügyosztálya főnökével	a honvédelmi ministeri államtitkár
	Törzs-tisztek és az összetes állomány rangban legidősb két századosa	a csendőrparancsnok és a honvédelmi ministerium csendőrségi ügyosztály vezetője	
	A többi századosok és alantas tisztek	a csendőrparancsnok a szemlész törzstiszttel s ilyenek nem léte esetén a parancsnokság rangban a legidősb századossal	a honvédelmi ministerium csendőrségi ügyosztály vezetője, a belügyministerium csendőrségi ügyosztálya főnökével
	Tiszthelyettesek és hadapródok	a szakasz- és a szárnyparancsnok	a csendőrparancsnok
	Számvivők és a számvevői vizsgát letett őrmesterek	a csendőrparancsnok a szemlész - törzstiszttel s ilyenek nem léte esetén a parancsnokság rangban legidősb századosával	a belügyministerium szakszámvevőségének főnöke

118.

A magyar királyi ministeriumnak rendelete,

a Franciaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött ideiglenes vámegyezmény (1879. évi IV. t.-cz.) hatályának meghosszabbítása tárgyában.

Az 1878 : XX. törvénycikk 3. cikke alapján a francia kormányval 1881. évi november hó 7-én létrejött nyilatkozat szerint: a Franciaországgal 1879. évi január hó 20-án kötött (1879. évi IV. t.-cz.), s az 1879. évi november hó 20-án Párisban aláírt nyilatkozat által (1879. évi LVII. t.-cz.) hat havi felmondással határozatlan időre meghosszabbított, és a francia kormány részéről 1881. évi május hó 8-án történt felmondás folytán 1881. évi november hó 8-án lejáró vámegyezmény — 1882. évi február hó 8-ig hatályban tartatik.

A mi ezennel közhirrre tétetik.

Kelt Budapesten, 1881. évi november hó 8-án.

Tisza Kálmán s. k.
B. Kemény Gábor s. k.